

**PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU
GMINY JASZENICA
NA LATA 2016 - 2025**

WYKONAWCY:

TECHMASTER Sp. z o.o.
ul. Kabaty 2, 34- 300 Żywiec
telefon: 33 861 16 87
e-mail: biuro@techmaster.com.pl

AUTOR OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak
Danuta Komraus
Marcin Sosna

Wyrazy podziękowania składa zespół autorski pracownikom Gminy Jasienica, za zaangażowanie i współpracę przy tworzeniu niniejszego opracowania.

Spis treści

1. WPROWADZENIE.....	4
1.1 Podstawa prawna	4
1.2 Cel sporządzania opracowania.	5
1.3 Zakres Prognozy wymagany prawem i tryb postępowania	5
1.4 Zastosowana metodyka.....	6
2. CHARAKTERYSTYKA OCENIANEGO DOKUMENTU	8
2.1 Informacje podstawowe.....	8
2.2 Główne cele i założenia projektu Strategii	8
2.3 Powiązania projektu Strategii z innymi dokumentami	15
3. CHARAKTERYSTYKA TERENU GMINY JASIEŃCA ORAZ OBECNEGO STANU ŚRODOWISKA ...	19
3.1 Ogólna charakterystyka obszaru gminy Jasienica	19
3.2 Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna	20
3.3 Warunki klimatyczne.....	21
3.4 Hydrografia.....	21
3.4.1. Wody powierzchniowe.....	21
3.4.2. Wody podziemne	22
3.5 Powietrze atmosferyczne	22
3.6 Hałas	24
3.7 Promieniowanie elektromagnetyczne	25
3.8 Formy ochrony przyrody	25
3.9 Surowce mineralne	31
3.10 Korytarze ekologiczne.....	31
3.11 Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt	33
3.12 Zabytki	36
4. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII NA ŚRODOWISKO	38
4.1 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń zawartych w projekcie Strategii..	38
4.2 Wpływ realizacji projektu na poszczególne aspekty środowiska	38
4.2.1 Wpływ na różnorodność biologiczną, roślinność oraz zwierzęta.....	38
4.2.2 Wpływ na klimat oraz powietrze atmosferyczne	41
4.2.3 Wpływ na ludność.....	42
4.2.4 Wpływ na powierzchnię ziemi oraz krajobraz	42
4.2.5 Wpływ na warunki wodne.....	43
4.2.6 Wpływ na hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	44
4.2.7 Wpływ na zasoby naturalne	45
4.2.8 Wpływ na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000	45
4.3 Matryca zbiorcza oddziaływań na środowisko	47
4.4 Skumulowane i transgraniczne oddziaływanie na środowisko	52
4.5 Opis przewidywanych działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją zadań projektu Strategii	52
5. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE STRATEGII.....	59
6. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PROJEKTU	60
7. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	60
SPIS RYSUNKÓW	62
SPIS TABEL.....	62

1. WPROWADZENIE

1.1 Podstawa prawna

W myśl Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016r. poz. 353) istnieje obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla m.in. skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowanych przez organy administracyjne. W tym celu organ opracowujący projekt dokumentu sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Niniejszy dokument – Prognoza Oddziaływania na Środowisko projektu Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016–2025 (zwany dalej Prognozą) został przygotowany jako pierwszy element w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tego rodzaju dokumentów. Dokument ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń projektu Strategii na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Zapisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko stanowią odzwierciedlenie wdrożenia do polskich regulacji prawnych ustaleń podjętych na poziomie międzynarodowym w dyrektywach Wspólnot Europejskich:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001);
- Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 05.07.1985);
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003);

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz.U. UE L 156 z 25.06.2003);

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. U. UE L 24 z 29.01.2008).

Poza ww. aktami prawnymi, postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko regulują również obowiązujące ustawy i rozporządzenia prawa polskiego, w tym przede wszystkim:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. z 1997 r. Nr 78 poz.483 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1883);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031);
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1789 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 z późn. zm.)

- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23)

1.2 Cel sporządzania opracowania.

Wprowadzenie w życie planów i inwestycji zawartych w projekcie Strategii może powodować oddziaływanie na środowisko. Niniejsza Prognoza ma zdiagnozować możliwe szkody dla środowiska, jakie mogą mieć miejsce na skutek realizacji przedsięwzięć, dla których Strategia wyznacza ramy i kierunki rozwoju, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w Strategii rozwiązaniami o charakterze planistycznym i organizacyjnym, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Ze względu na brak możliwości przeanalizowania na tym etapie wszystkich działań w zakresie rozwiązań technicznych, etap dokładnej identyfikacji zagrożeń związanych z realizacją inwestycji powinien zostać przeprowadzony na szczeblu uzyskiwania potrzebnych decyzji, a więc na szczeblu lokalnym. Zatem określenie dokładnej skali oddziaływania poszczególnych inwestycji nie jest przedmiotem niniejszej Prognozy.

Sporządzony dokument sygnalizuje ewentualne potencjalne zagrożenie środowiska.

Dokument ten umożliwia wskazanie na wczesnym etapie potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych. Ponadto jednym z głównych celów tego opracowania jest przedstawienie rozwiązań mających na celu minimalizację negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, jak również ocena potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji zadań zawartych w projekcie Strategii.

Prognoza ma za zadanie dostarczyć informacje zainteresowanym mieszkańcom w procesie konsultacji społecznych oraz organom Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach i Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Katowicach - celem jej zaopiniowania.

Prognoza zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko. Podczas jej opracowywania starano się zidentyfikować i ocenić bezpośrednie, pośrednie oraz skumulowane oddziaływanie na wszelkie komponenty środowiska związane z ustaleniami projektu Strategii. Ponadto przeanalizowano zgodność danego dokumentu z celami środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

1.3 Zakres Prognozy wymagany prawem i tryb postępowania

Zgodnie z wytycznymi art. 51 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko niniejsza Prognoza powinna zawierać:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu Prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą Prognozy jest zespół autorów –kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do Prognozy;

Prognoza powinna określać, analizować i oceniać

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Prognoza powinna przedstawiać:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.
- Natomiast szczegółowy zakres niniejszego dokumentu, w myśl art. 53 wyżej cytowanej ustawy, został wskazany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo z dnia 18 listopada 2016r., znak: WOOŚ.411.194.2016.AB) oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach (pismo z dnia 10.11.2016r., znak: NS-NZ.041.18.2016). Informacje zawarte w niniejszej Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Również stopień jej szczegółowości został dostosowany do szczegółowości założeń projektu Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016–2025.

W przedmiotowej Prognozie uwzględniono informacje zawarte w prognozach sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów, powiązanych z projektem poddawanych procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.4 Zastosowana metodologia

Niniejszą Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizie poddano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju, a także oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska. Analizowano również środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji i eksploatacji celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Prognoza ma charakter ogólny, ponieważ odnosi się do oceny wpływu celów i zadań zawartych w projekcie Strategii. Zastosowane metody są typowe dla strategicznych ocen oddziaływania na środowisko. Zastosowano głównie metody:

1. Opisowe – metoda ta dotyczy charakterystyki i oceny istniejącego stanu poszczególnych elementów środowiska dokonanych na podstawie danych: przedstawionych w Programie Ochrony Środowiska oraz uzyskanych z Urzędu Gminy Jasienica. Oceny analiz jakościowych – metoda ta dotyczy identyfikacji i ceny analiz jakościowych oraz środowiskowych uzyskanych z Urzędu Gminy Jasienica

2. Macierzowe – metoda ta przedstawiona została w postaci tabeli, która jest wykresem siatki. W wierszach wpisano uruchamiane przy realizacji Strategii działania, a w kolumnach –poszczególne elementy opisujące środowisko. Pod uwagę wzięto następujące komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, obszary chronione, w tym obszary Natura2000. Biorąc pod uwagę oceny skutków środowiskowych wdrażania zadań Strategii, zakwalifikowano poszczególne cele projektów do pozytywnych, negatywnych bądź neutralnych w zakresie analizowanego zagadnienia w stosunku do poszczególnych aspektów środowiskowych.
3. Wartościowania – metoda ta dotyczy oceny i wartościowania skutków przewidzianych zmian w środowisku podczas wdrażania projektów i wpływu poszczególnych celów projektów na komponenty środowiska.

Powyższe metody są stosunkowo ogólne i mają dość subiektywny charakter. Przy sporządzaniu Prognozy wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące rozpatrywanego obszaru. Ponadto analizie poddano środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji i eksploatacji celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

2. CHARAKTERYSTYKA OCENIANEGO DOKUMENTU

2.1 Informacje podstawowe

Podstawą prawną do przygotowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016–2025 jest art. 4 ust 1. Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383), który mówi, że politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych.

Opracowywanie projektu Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016–2025 było okazją do przeprowadzenia otwartych rozmów z przedstawicielami różnych środowisk gminnych. Dyskusja obejmowała analizę obecnej sytuacji społeczno – gospodarczej oraz możliwości dalszego rozwoju Gminy Jasienica, co pozwoliło zyskać odpowiedzi na podstawowe pytania dotyczące obecnego stanu, jak również przyszłości Gminy Jasienica.

Realizacja celów zawartych w projekcie Strategii wspiera pozytywne przemiany na terenie gminy. Dało to podstawy do skonstruowania dokumentu, który ma służyć wszystkim mieszkańcom gminy.

Prace nad Strategią były koordynowane przez Zespół ds. Strategii, powołany w 2016 przez Wójta Gminy Jasienica, w skład którego weszli: pracownicy administracji samorządowej, Przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz lokalni liderzy.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016 – 2025 składa się z trzech zasadniczych części odpowiadających logice procesu strategicznego: pierwsza jest częścią diagnostyczną, druga częścią koncepcyjną, zaś trzecia – wdrożeniową.

2.2 Główne cele i założenia projektu Strategii

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016–2025 jest dokumentem, który prezentuje wizję, jaka chciałaby być gmina w 2025 roku.

Misją Gminy Jasienica jest systematyczne i konsekwentne tworzenie na jej terenie warunków umożliwiających satysfakcjonujący mieszkańców poziom codziennego życia oraz korzystne warunki prowadzenia działalności gospodarczej

W celu realizacji zamierzonej wizji, wyznaczono kilka zasadniczych celów stanowiące najbardziej aktualne, zintegrowane i przetworzone, z myślą o różnorodnych odbiorcach, kompendium wszelkich informacji o Gminie Jasienica, jej terenie, mieszkańcach, sytuacji społecznej i gospodarczej.

W poniższych tabelach przedstawiono cele operacyjne oraz zadania wynikające z celów strategicznych, ujęte w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016–2025.

Tabela 1: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego: “ Warunki zapewniające satysfakcjonujące codzienne życie mieszkańców Gminy”

Cele operacyjne	Zadania
<p><i>Zapewnienie wysokiej jakości sieci połączeń drogowych, obejmującej swoim zasięgiem cały obszar gminy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • budowa nowych połączeń drogowych, zapewniających dostępność komunikacyjną szczególnie terenów Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej, • przebudowa istniejących ciągów komunikacyjnych wymagających modernizacji, • przebudowa istniejących skrzyżowań pod kątem ich bezpieczeństwa i przepustowości, • budowa chodników wzdłuż istniejących dróg zapewniających bezpieczeństwo poruszania się osób pieszych po całym terenie gminy, • zaspokojenie potrzeb mieszkańców Gminy Jasienica związanych z korzystaniem z samochodowego transportu publicznego, • budowa sieci park&ride wraz z kompletną infrastrukturą towarzyszącą, • zapewnienie potrzeb mieszkańców, związanych z korzystaniem z kolejowego transportu publicznego, • utworzenie punktów przesiadkowych w Jasienicy i w Grodźcu w okolicy istniejących dworców kolejowych,
<p><i>Zapewnienie możliwości parkowania pojazdów w wybranych miejscach na terenie gminy - charakteryzujących się podwyższoną frekwencją mieszkańców i osób przyjezdnych</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • budowa miejsc postojowych, umożliwiających parkowanie pojazdów samochodowych przy obiektach użyteczności publicznej na terenie wszystkich sołectw,
<p><i>Utrzymanie wysokiego poziomu kształcenia dzieci i młodzieży w placówkach edukacyjnych na terenie Gminy, gwarantującego dobre przygotowanie do dalszej nauki w wybranych ośrodkach poza Jasienicą;</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa istniejących placówek edukacyjnych na terenie poszczególnych sołectw celem zapewnienia kształcenia dzieci i młodzieży z terenu Gminy na najwyższym poziomie, • objęcie dzieci i młodzieży z terenu Gminy programem profilaktyki zdrowotnej a szczególnie profilaktyka stomatologiczna,
<p><i>Utrzymanie na obecnym, satysfakcjonującym poziomie opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym na terenie gminy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa i przebudowa istniejących placówek wychowania przedszkolnego na terenie gminy, celem objęcia wysokiej jakości opieką przedszkolną wszystkich dzieci z terenu Gminy,
<p><i>Objęcie wysokiej jakości opieką osób niesamodzielnych- starszych, niepełnosprawnych, zależnych</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • budowa ośrodka sprawowania opieki nad osobami starszymi, zależnymi i niepełnosprawnymi (lokalizacja zostanie ustalona zgodnie z zapisami miejscowego MPZP),
<p><i>Podniesienie standardów opieki zdrowotnej dostępnej dla mieszkańców na terenie Gminy, poprzez efektywne wsparcie podmiotów, świadczących usługi zdrowotne, przede wszystkim specjalistyczne</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • budowa, przebudowa oraz rozbudowa na terenie Gminy obiektów umożliwiających lokowanie podmiotów, świadczących specjalistyczne usługi w ochronie zdrowia, a także usługi rehabilitacyjne szczególnie Ośrodka Zdrowia w Mazańcowicach oraz innych zgodnie z MPZP,
<p><i>Wsparcie procesu rozwoju zasobów ludzkich, poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do szerokopasmowej sieci internetowej, o parametrach odpowiadających standardom właściwym dla 2016r.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • budowa/rozbudowa szerokopasmowej sieci internetowej na terenie Gminy z myślą o jej przekazaniu niezależnemu operatorowi,

Cele operacyjne	Zadania
<i>Sprawne identyfikowanie wśród mieszkańców Gminy osób wymagających wsparcia i efektywne kierowanie do nich właściwej dla ich sytuacji pomocy</i>	<ul style="list-style-type: none"> wznowienie potencjału Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasienicy.

Źródło: projekt „Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016-2026”, Techmaster, 2016

Tabela 2: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego: "Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa na całym terenie Gminy"

Cele operacyjne	Zadania
<i>Objęcie wybranych lokalizacji na terenie Gminy monitoringiem wizyjnym</i>	<ul style="list-style-type: none"> instalacja systemu monitoringu wizyjnego, obejmującego istotne, z punktu widzenia bezpieczeństwa lokalizacje na terenie Gminy,
<i>Systematyczne podnoszenie sprawności i gotowości bojowej służb i straży odpowiedzialnych za zapewnienie Gminie bezpieczeństwa pożarowego, powodziowego;</i>	<ul style="list-style-type: none"> budowa nowych budynków strażnic OSP w centrum miejscowości Jasienica, Grodziec i Mazańcowice oraz rozbudowa istniejących budynków OSP na terenie Gminy,
<i>Utworzenie warunków umożliwiających sprawną i efektywną ochronę całego terenu Gminy przed skutkami klęsk żywiołowych</i>	<ul style="list-style-type: none"> zakup wyposażenia ratowniczo - gaśniczego na potrzeby jednostek OSP z terenu Gminy,
<i>Zapewnienie dostępności połączeń komunikacyjnych, gwarantujących alternatywne względem siebie trasy przejazdu przez teren oraz płynność ruchu</i>	<ul style="list-style-type: none"> budowa nowych połączeń drogowych, zapewniających dostępność komunikacyjną szczególnie na terenie Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej w Międzyrzeczu Dolnym,
<i>Podniesienie poziomu bezpieczeństwa przebywania i poruszania się po terenie Gminy poprzez instalację systemu energooszczędnych lamp ulicznych typu LED</i>	<ul style="list-style-type: none"> instalacja energooszczędnego systemu oświetlenia ulicznego, typu LED, z możliwością zasilania ze źródeł odnawialnych,
<i>Eliminacja niebezpiecznych, kolizyjnych, generujących zagrożenie wypadkami skrzyżowań dróg gminnych oraz gminnych i powiatowych</i>	<ul style="list-style-type: none"> instalacja elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego, celem ograniczenia ryzyka wypadków i kolizji drogowych na wybranych ciągach komunikacyjnych w Gminie,
<i>Systematyczne, konsekwentne separowanie ruchu pieszego i kołowego, celem zwiększania bezpieczeństwa poruszania się po Gminie oraz zapewnienia komfortu zamieszkania oczekiwanego przez mieszkańców</i>	<ul style="list-style-type: none"> budowa chodników, zapewniających bezpieczeństwo poruszania się osób pieszych po całym terenie gminy,
<i>Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego Gminy, dzięki prawidłowemu funkcjonowaniu lokalnego systemu melioracyjnego oraz sieci rzek i potoków.</i>	<ul style="list-style-type: none"> budowa zbiornika retencyjnego w Międzyrzeczu Górnym zgodnie z zapisami miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jasienica.

Źródło: projekt „Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016-2026”, Techmaster, 2016

Tabela 3: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego; "Tworzenie warunków dla dynamicznego rozwoju gospodarczego Gminy"

<i>Cele operacyjne</i>	<i>Zadania</i>
<i>Przyciągnięcie na teren gminy nowych inwestorów – osób zainteresowanych prowadzeniem na terenie Jasienicy nowoczesnych, rentownych podmiotów gospodarczych</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>promocja Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej w regionie oraz kraju</i>
<i>Utrzymanie korzystnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>uzbrojenie wybranych terenów Gminy w niezbędną infrastrukturę, warunkującą jej rozwój gospodarczy szczególnie na terenie Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej w Międzyrzeczu Dolnym</i>
<i>Poszerzenie Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej, wraz z rozszerzeniem zakresu świadczonych tam usług na rzecz przedsiębiorców</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozbudowa Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej, jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na szczególnie korzystnych warunkach</i>
<i>Promocja Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej, jako optymalnego miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej w ramach wybranych dziedzin specjalizacji</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>wdrożenie gminnego programu podnoszenia kwalifikacji zasobów lokalnych ludzkich – cykl szkoleń, warsztatów, treningów w wybranych zakresach tematycznych</i>
<i>Zabezpieczenie przestrzenne terenów dedykowanych do prowadzenia specjalistycznej produkcji rolnej</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>rekultywacja i zagospodarowanie terenów zdegradowanych dotychczasową działalnością człowieka – rolniczą, przemysłową, wojskową.</i>
<i>Promocja ekologicznej żywności, pochodzącej z terenu Gminy oraz oferty gospodarstw agroturystycznych z Gminy Jasienica</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozszerzenie merytorycznego zakresu usług, świadczonych przedsiębiorcom, prowadzącym działalność na terenie gminy</i> • <i>budowa nowoczesnego targowiska na terenie Gminy, celem stymulowania lokalnego rynku obrotu ekologicznymi produktami rolnymi w miejscowości Jasienica w rejonie kościoła i Urzędu Gminy,</i> • <i>wsparcie oraz promocja lokalnych gospodarstw agroturystycznych</i>

Źródło: projekt „Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016-2026”, Techmaster, 2016

Tabela 4: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego: „Efektywna Ochrona Środowiska oraz zachowanie walorów przyrodniczych Gminy”

Cele operacyjne	Zadanie
<i>Zapewnienie możliwości podłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw na terenach, które kwalifikują się do tego z punktu widzenia obowiązujących zasad i przepisów</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>dokończenie procesu wodociągowania gminy Jasienica, poprzez rozbudowę sieci wodociągowej,</i> • <i>rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Jasienica,</i> • <i>budowa zbiornika wodnego o dwóch funkcjach: zabezpieczenie w wodę, eliminacja skutków suszy oraz zabezpieczenie przeciw-powodziowe ze szczególnym uwzględnieniem okresów niedoboru wody oraz suszy,</i> • <i>realizacja gminnego programu wsparcia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie nie planuje się budowy sieci kanalizacji sanitarnej,</i>
<i>Skuteczna ochrona powietrza poprzez realizację programów ograniczania niskiej emisji na terenie Gminy, polegających na zwiększaniu efektywności energetycznej budynków oraz poprzez promocję odnawialnych źródeł energii</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>realizacja gminnego programu wsparcia dla większego zakresu wykorzystania przez mieszkańców Jasienicy odnawialnych źródeł energii na cele związane z energetycznym zaopatrzeniem ich gospodarstw domowych,</i>
<i>Systematyczne i konsekwentne zwiększanie efektywności energetycznej budynków komunalnych, poprzez ich szeroko rozumianą termomodernizację</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>kontynuacja działań, polegających na kompleksowej termomodernizacji komunalnych budynków Gminy Jasienica,</i>
<i>Eliminacja azbestu, zalegającego na terenie Gminy, celem wykluczenia zagrożenia tworzonego przez ten materiał</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>przeprowadzenie gminnego programu usuwania azbestu z terenu Gminy Jasienica,</i>
<i>Sprawną gospodarką odpadami – zapewnienie stałego, regularnego odbioru ogółu odpadów, powstających na terenie Gminy, celem ich przekazania do właściwego zakładu gospodarki odpadami</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozbudowa istniejącego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Jasienicy,</i> • <i>przeprowadzenie cyklu spotkań i szkoleń dotyczących świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,</i>
<i>Stworzenie warunków, sprzyjających rozwojowi innowacyjnych urządzeń do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych,</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>realizacja gminnego programu wsparcia dla większego zakresu wykorzystania przez mieszkańców gminy Jasienica odnawialnych źródeł energii na cele związane z energetycznym zaopatrzeniem ich gospodarstw domowych oraz realizacja Programu „Słoneczna Gmina”,</i>
<i>Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>przeprowadzenie akcji edukacyjnej uświadamiającej rolę małych enklaw ekosystemu- zadrzewień śródpolnych.</i>

Źródło: projekt „Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016-2026”, Techmaster, 2016

Tabela 5: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego: „Sport i rekreacja”

Cele operacyjne	Zadania
Zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości, ciekawej i różnorodnej infrastruktury, umożliwiającej systematyczne uprawianie rozmaitych dyscyplin sportowych i innych form rekreacji	<ul style="list-style-type: none"> • budowa ścieżek rowerowych przy istniejących ciągach komunikacyjnych, • budowa ciągów pieszo – rowerowych przy istniejących ciągach komunikacyjnych, • budowa zewnętrznych elementów infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, takich jak np. pole golfowe, strzelnica sportowa, korty tenisowe, siłownie zewnętrzne, trasa narciarska, kąpielisko, Aqua Park, place zabaw, etc lokowanych zgodnie z zapisami miejscowego MPZP, • budowa tężni solankowej, wraz z zagospodarowaniem lokalnych zasobów solankowych na terenie kompleksu „Drzewiarz” w Jasienicy,
Wykorzystanie potencjału rolniczego w świadczeniu atrakcyjnych dla potencjalnych adresatów usług agroturystycznych	<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie terenów, kwalifikujących się do obsługi ruchu turystycznego zgodnie z zapisami miejscowego MPZP,
Intensyfikacja współpracy z lokalnymi organizacjami zajmującymi się sportem, jego promocją oraz szeroko pojętą kulturą fizyczną; Promocja wśród mieszkańców gminy zdrowego stylu życia oraz aktywnych form spędzania wolnego czasu	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja gminnego programu promocji zdrowia, aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia,
Organizacja na terenie Gminy wydarzeń oraz imprez nawiązujących swoją tematyką do sportu, cieszących się zainteresowaniem ze strony mieszkańców oraz przyciągających do Gminy osoby spoza jej obszaru	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja imprez lokalnych oraz imprez o znaczeniu i zasięgu ponadlokalnym, nawiązujących swoją tematyką do sportu, rekreacji i zdrowego stylu życia.

Źródło: projekt „Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016-2026”, Techmaster, 2016

Tabela 6: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego: „Promocja Kultury oraz zachowanie lokalnej spuścizny kulturowej”

Cele operacyjne	Zadania
Zachowanie dla przyszłych pokoleń unikatowych w skali regionu i kraju elementów spuścizny kulturowej całego Śląska Cieszyńskiego – zarówno materialnych jak i obyczajowych	<ul style="list-style-type: none"> • budowa muszli koncertowej na terenie kompleksu „Drzewiarz” w Jasienicy na potrzeby obsługi imprez artystycznych i wydarzeń kulturalnych na terenie Gminy Jasienica,

Cele operacyjne	Zadania
Utworzenie warunków oraz zapewnienie infrastruktury zapewniających możliwość osobom tym zainteresowanym regularnego obcowania z kulturą	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowa amfiteatru w Jasienicy, wraz z wykonaniem zadaszania kluczowych elementów tej budowli, rozbudowa infrastruktury kompleksu „Drzewiarz” w Jasienicy o elementy zagospodarowania terenu obiektu głównego,
Rozszerzenie i uatrakcyjnienie oferty kulturalnej Gminy w tym aktywizacja kulturalna dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> przebudowa i rozbudowa infrastruktury Gminnego Ośrodka Kultury, celem zapewnienia mu funkcji, oczekiwanych przez mieszkańców,
Promocja dziedzictwa kulturowego Gminy w skali regionu	<ul style="list-style-type: none"> opracowanie, publikacja oraz dystrybucja przewodnika po Śląsku Cieszyńskim ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Jasienica,
Promocja i popularyzacja szeroko rozumianej kultury, w tym nauki i wiedzy z różnorodnych dziedzin	<ul style="list-style-type: none"> organizacja imprez lokalnych oraz imprez o znaczeniu i charakterze ponadlokalnym, promujących spuściznę kulturową oraz kulturowe dziedzictwo Gminy.

Źródło: projekt „Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016-2026”, Techmaster, 2016

Tabela 7: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego: „Dobry Samorząd, sprawna administracja”

Cele operacyjne	Zadania
Zapewnienie mieszkańcom oraz przedsiębiorcom, prowadzącym działalność gospodarczą na terenie Gminy dostępu do szerokiego zakresu usług publicznych, świadczonych przez Urząd Gminy drogą elektroniczną, na możliwie wysokich poziomach dojrzałości	<ul style="list-style-type: none"> zacieśnianie współpracy z gminami ościennymi w zakresie wspólnej realizacji przedsięwzięć ponadlokalnych,
Wzajemne zbliżenie Urzędu Gminy, Samorządu Gminy, mieszkańców Gminy oraz przedsiębiorców, prowadzących działalność na jej terenie, eliminacja dotychczasowych barier i ograniczeń, utrudniających te kontakty	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowa budynku będącego siedzibą Urzędu Gminy celem zapewnienia najwyższej jakości usług publicznych, świadczonych mieszkańcom,
Utworzenie systemu ułatwień w zakresie kontaktów podmiotów gospodarczych z urzędami oraz instytucjami	<ul style="list-style-type: none"> rozszerzenie zakresu elektronicznych usług publicznych, świadczonych na rzecz mieszkańców Gminy.

Źródło: projekt „Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016-2026”, Techmaster, 2016

2.3 Powiązania projektu Strategii z innymi dokumentami

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016 – 2025 jest zgodny i komplementarny z wieloma dokumentami strategicznymi wyższego rzędu, takimi jak:

1. Dokumenty o zasięgu krajowym:
 - a) Strategia Rozwoju Kraju 2020,
 - b) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
 - c) Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.
 - d) Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020

Celem rozwojowym kraju wskazanym w Strategii Rozwoju Kraju 2020 jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Wizja zawarta w projekcie Strategii gminy Jasienica w pełni wpisuje się w ten cel, akcentując z jednej strony wykorzystanie potencjału gospodarczego (także dla rozwoju turystyki), społecznego i instytucjonalnego przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego, z drugiej zaś prowadząc do stworzenia narzędzi dla trwałego i stabilnego wzrostu, służącego poprawie warunków życia na terenie gminy Jasienica.

Jednocześnie cele strategiczne projektu Strategii gminy Jasienica wpisują się w postulaty Strategii Rozwoju Kraju, tj.:

- Sprawne i efektywne państwo,
- Konkurencyjna gospodarka,
- Spójność społeczna i terytorialna.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Kolejnym dokumentem strategicznym decydującym o kierunkach rozwoju naszego kraju jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020. Dokument ten określa prowadzenie polityki rozwoju społeczno - gospodarczego kraju na poziomie regionalnym (wojewódzkim), wskazując cele i priorytety związane z rozwojem regionalnym w wymiarze terytorialnym, określając nową rolę regionów oraz zasady prowadzenia polityki regionalnej i jej instrumenty. Celem strategicznym dla prowadzenia polityki regionalnej jest Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Jednocześnie Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego ukazuje trzy cele polityki regionalnej do 2020 roku. Są one następujące:

- Wzrost konkurencyjności regionów;
- Niwelowanie różnic w rozwoju poszczególnych obszarów kraju;
- Sprawne zarządzane polityką rozwoju.

Cele, które zostały założone w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Jasienica wpisują się we wszystkie trzy cele przytoczone w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego – prowadzą one bowiem do zwiększenia konkurencyjności gminy przy wykorzystaniu posiadanych przez nią zasobów, jednocześnie wpływają na zwiększenie spójności terytorialnej w układzie regionalnym, w szczególności zapewniając możliwości trwałego rozwoju ekonomicznego i w konsekwencji poprawy warunków życia na tym terenie.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest dokumentem strategicznym określającym sposób kształtowania ładu przestrzennego oraz zasady związane z rozwojem, przyjmując przestrzeń jako płaszczyznę odniesienia w programowaniu działań rozwojowych. Główny cel Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 określono jako Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych - konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie. Projekt Strategii rozwoju gminy Jasienica wpisuje się w ten cel, uwzględniając potencjał rozwojowy gminy związany z rozwojem usług turystycznych bazujących na posiadanych zasobach przyrodniczych. Jednocześnie projekt strategii w określonej przez siebie wizji i misji rozwoju uwzględnia zrównoważone zarządzanie zasobami przyrodniczymi, stanowiącymi jeden z najważniejszych zasobów rozwojowych gminy Jasienica.

Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020

Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 identyfikuje możliwości współpracy pomiędzy województwami śląskim i małopolskim oraz wskazuje kierunki interwencji umożliwiające rozwijanie i zacieśnianie tej współpracy. Konsekwencją wspólnych inicjatyw podejmowanych przez oba województwa oraz polski Rząd będzie kreowanie Polski Południowej jako silnego i konkurencyjnego obszaru w Europie.

Głównym celem strategii jest *Polska Południowa* nowoczesnym i atrakcyjnym regionem Europy.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację trzech celów strategicznych:

- pierwszy cel strategiczny zorientowany na wzmacnianie relacji i integrację Europolu górnośląsko - krakowskiego: Europol górnośląsko - krakowski obszarem koncentracji innowacji i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich
- drugi cel strategiczny zorientowany na łączenie aktywności podmiotów i potencjałów endogenicznych całego makroregionu oraz poszerzanie możliwości współpracy i realizowania projektów rozwojowych w Polsce Południowej: Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystywania możliwości rozwojowych,
- trzeci cel strategiczny zorientowany na wzmacnianie pozycji makroregionu w otoczeniu, w szczególności dzięki zwiększaniu atrakcyjności makroregionu dla podmiotów w otoczeniu: Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu. Projekt Strategii gminy Jasienica wpisuje się w cel główny Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020. Realizacja działań strategii, przyczyniać się będzie nie tylko do zdynamizowania rozwoju społeczno - gospodarczego, ale również zacieśnienia partnerstwa pomiędzy tworzącymi ją regionami (m.in. w zakresie kształcenia potencjału ludzkiego).

2. Dokumenty o charakterze ponadregionalnym i wojewódzkim:

- a) Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w Obszarze Województw Małopolskiego i Śląskiego do roku 2020,
- b) Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”,
- c) Strategia Rozwoju Kultury w Województwie Śląskim na lata 2006-2020,
- d) Strategia Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020,
- e) Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,
- f) Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020,
- g) Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego,
- h) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego,
- i) Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego.

3. Dokumenty o charakterze ponad powiatowym (subregionalnym), powiatowym lub ponad gminnym:

- a) Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- b) Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Bielska” na lata 2008 – 2015
- c) Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Rybackiej „Bielska Kraina” na lata 2014- 2020.

4. Dokumenty o charakterze lokalnym (gminnym):

- a) Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jasienica,
- b) Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- c) Program ochrony środowiska Gminy Jasienica.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” określa wizję rozwoju, cele oraz sposoby ich osiągania w perspektywie do roku 2020. Dla realizacji celów Strategii zaplanowano podejmowanie interwencji w ramach 4 obszarów priorytetowych:

- Obszar priorytetowy A. Nowa gospodarka - Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność.
- Obszar priorytetowy B. Szanse rozwojowe mieszkańców - województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie.

- Obszar priorytetowy C. Przestrzeń - województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni.
- Obszar priorytetowy D. Relacje z otoczeniem - województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy.

Projekt Strategii gminy Jasienica wpisuje się realizację obszarów priorytetowych poprzez realizację działań przyczyniających się do:

- rozwoju przedsiębiorczości w gminie, która zakłada sukcesywną modernizację i poprawę infrastruktury drogowej oraz połączeń komunikacyjnych (samochodowych i kolejowych) gminy, jak również dynamiczny rozwój przedsiębiorczości i poprawę bezpieczeństwa,
- poprawy jakości środowiska naturalnego poprzez poprawę stanu czystości powietrza, gleby oraz czystości i zagospodarowania wód,
- rozwoju potencjału ludzkiego gminy poprzez umożliwienie zwiększenia szans edukacyjnych mieszkańców, wzrost spójności społecznej, zwiększenie dostępności do kultury i sportu mieszkańców, poprawę kondycji zdrowotnej mieszkańców gminy umożliwiając tym samym osiągnięcie postulatów zawartych w obszarach priorytetowych Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020

Program stanowi narzędzie realizacji polityki regionalnej, mającej przyczyniać się do osiągnięcia celów zawartych w Strategii Rozwoju Kraju, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie oraz Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”. W ramach Programu określono 13 priorytetów, odnoszących się do realizacji celów szczegółowych. Program zakłada oparcie wymiaru terytorialnego o obszary funkcjonalne subregionów i zwiększenie zaangażowania samorządów terytorialnych w zarządzaniu środkami strukturalnymi UE, przewiduje działania w formie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz Regionalnych Inwestycji Terytorialnych, na rzecz wdrażania przedsięwzięć realizujących wspólną wizję rozwojową. Z punktu widzenia projektu Strategii Gminy Jasienica Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020 stanowi jedno z najważniejszych narzędzi finansowania działań przyczyniających się do osiągnięcia jej celów. Strategia Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 oraz Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020: Strategia Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 oraz Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 to odpowiedź na potrzeby rozwojowe środowisk subregionalnych oraz wyzwaniem w zakresie mobilizacji różnych podmiotów lokalnych i regionalnych na rzecz osiągania wspólnych celów rozwojowych. Strategia wyznacza cele rozwojowe dla subregionu, identyfikując jego specjalizacje terytorialne. Wizja rozwoju określona w dokumencie jest następująca Subregion południowy obszarem zrównoważonego i trwałego rozwoju, stwarzającym mieszkańcom korzystne warunki życia w oparciu o dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie oraz dostęp do dobrze rozwiniętej infrastruktury technicznej. Subregion aktywny społecznie i gospodarczo, wykorzystujący swoje naturalne walory przyrodnicze celem ugruntowania specjalizacji turystycznej subregionu na tle województwa, kraju oraz Europy.

Strategia RIT wyznacza 4 Priorytety, które umożliwiają rozwój Gmin Subregionu Południowego, a tym samym osiągnięcie wizji rozwoju, tj.

- Priorytet 1. Nowoczesna gospodarka – Subregion południowy regionem innowacji i nowoczesnej gospodarki,
- Priorytet 2. Rozwój kompetencji, wykształcenia i postaw obywatelskich – Poprawa spójności społecznej Subregionu południowego,
- Priorytet 3. Rozwój infrastruktury i usług dla zrównoważonego rozwoju - Subregion południowy regionem nowoczesnej infrastruktury zapewniającej dogodne warunki życia dla mieszkańców i wzrost gospodarczy,
- Priorytet 4. Współpraca i wizerunek zewnętrzny - Subregion południowy regionem otwartym na współpracę, będącym istotnym partnerem w rozwoju województwa. Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego do 2020 roku: Misją powiatu bielskiego jest wspieranie rozwoju usług turystycznych i przedsiębiorczości w oparciu o dwa podstawowe zasoby endogeniczne: szczególne piękno przyrody beskidzkiej oraz wyjątkową przedsiębiorczość mieszkańców, gotowych kreować usługi unikalnej jakości. Dbałość o potencjał ludzki i zasoby przyrody – dwa skarby Podbeskidzia – będzie wyznaczać główny kierunek rozwoju powiatu bielskiego. Powiat bielski będzie koncentrował swoje wysiłki strategiczne wokół trzech głównych celów:

- Cel I: Rozwój turystyki i przedsiębiorczości w powiecie,
- Cel II: Poprawa jakości środowiska naturalnego,
- Cel III: Rozwój potencjału ludzkiego powiatu

Cele założone w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Jasienica do roku 2025 wpisują się we wszystkie trzy przytoczone cele Strategii Rozwoju Powiatu Bielskiego.

3. CHARAKTERYSTYKA TERENU GMINY JASIEŃCA ORAZ OBECNEGO STANU ŚRODOWISKA

3.1 Ogólna charakterystyka obszaru gminy Jasienica

Gmina Jasienica to gmina wiejska położona na terenie województwa śląskiego, administracyjnie wchodzi w skład powiatu bielskiego. Krajobraz gminy jest zróżnicowany, gmina rozciąga się od pagórkowatego podnóża Beskidu Śląskiego (Grodziec) aż po równiny na styku Pogórza Cieszyńskiego i Kotliny Oświęcimskiej z licznymi stawami (Landek).

Z geograficznego punktu widzenia gmina graniczy od północy z Gminą Czechowice –Dziedzice należącą do powiatu bielskiego, od zachodu z Gminą Chybie i Gminą Skoczów należącymi do powiatu cieszyńskiego, od południa z Gminą Brenna należącą do powiatu cieszyńskiego i Gminą Jaworze należącą do powiatu bielskiego od wschodu z miastem na prawach powiatu Bielsko – Biała.

Miejscowości wchodzące w skład gminy to typowe miejscowości rolnicze, jednak coraz bardziej uwidacznia się ich „podmiejski” charakter. Przejawia się on wraz z gęstą zabudową, różnej wielkości zakładami produkcyjnymi i punktami usługowo-handlowymi.

Gmina stanowi doskonałe zaplecze gospodarcze, do czego przyczynia się w szczególności jej położenie przy drodze krajowej nr 52, biegnącej do granicy w Cieszynie oraz otwarta w 2015 r. Jasienicka Niskoemisyjna Strefa Ekonomiczna. Można jednak znaleźć w gminie wiele malowniczych i spokojnych zakątków, które warto odwiedzić, jak i wiele cennych, wartych obejrzenia zabytków.

Część terenu gminy tj. sołectw Międzyrzecze Górne, Międzyrzecze Dolne, Rudzica, Landek, Roztropice, Bielowicko, Wieszczyta, Iłownica, Jasienica z uwagi na występujące tu cenne gatunki ptaków został zakwalifikowany do obszaru specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 - „Dolina Górnej Wisły” na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 z późn. zm.). Lokalizację Gminy Jasienica zaprezentowano na poniższych mapach (Rysunek 1 i Rysunek 2):

Rysunek 1 Położenie gminy Jasienica na tle Polski i województwa śląskiego

Źródło: www.bip.slaskie.pl

Rysunek 2 Podział gminy Jasienica na sołectwa

Źródło: www.pl.wikipedia.org

3.2 Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna

Gmina Jasienica położona jest w obrębie Zachodnich Karpat Zewnętrznych (fliszowych), które na tym obszarze zbudowane są z osadów górnokarpackich, kredowych i paleogeńskich, reprezentowanych przez łupki cieszyńskie dolne, wapień cieszyński i łupki cieszyńskie dolne (seria śląska) oraz warstwy istebniańskie górne i warstwy krośnieńskie (seria podśląska). Litologiczne utwory wykształcone jako łupki, łupki margliste, łupki ilaste, wapień i piaskowce występują w naprzemianległym ułożeniu. Wśród tych utworów mają miejsca wystąpienia powierzchniowe intruzyjne skał magmowych zwanych cieszynitami. Na utworach starszego położenia występują osady czwartorzędowe, niestanowiące na tym terenie ciągłej pokrywy. Osady te to mułki, piaski, żwiry rzeczne, głązy i gliny lodowcowe zlodowacenia południowopolskiego a w północnej części gminy gliny zwietrzelinowe, napływowe i lessopodobne.

W budowie geologicznej terenu gminy Jasienica udział biorą utwory:

- czwartorzędowe
- trzeciorzędowe
- karbońskie

Warstwy karbońskie reprezentowane są przez piaskowce łaziskie i orzeskie, warstwy łaziskie wykształcone są w postaci piaskowców różnoziarnistych, miejscami w postaci zlepieńców, natomiast warstwy orzeskie, zalegające poniżej warstw łaziskich, wykształcone są w postaci piaskowcowych interwałów z wyraźną przewagą łupków – piaskowce ilaste są drobnoziarniste.

Utwory trzeciorzędowe mioceny, położone bezpośrednio na karbonie, posiadają miąższość ok 40 – 100 m. Trzeciorząd stanowią iły pyłaste, szare, margliste, przeważnie zwarte. Posiadają przewarstwienia piasków, lokalnie żwirów i zlepieńców tworzących warstwy przepuszczalne. W rejonach licznych uskoków tektonicznych występują frakcje iłowcowo – piaskowcowe o zróżnicowanej przepuszczalności.

Warstwy czwartorzędowe wykształcone w postaci holocenijskich utworów rzecznych i plejstocenijskich utworów związanych z akumulacją lodowcową. Zalegają tu gliny morenowe z seriami piasków z wkładkami żwirów, piaski drobno- i średnioziarniste z przewarstwieniami glin i pyłów. Miąższość czwartorzędu wynosi od 10 do 40m. W miejscach obniżen starszego podłoża mogą występować warstwy z przewagą żwirów.

Powierzchnia Gminy Jasienica wynosi ponad 91 km², tj. 9164 ha. Obszar ten kształtuje się następująco:

- 6 593 ha stanowią grunty rolne, w tym:
 - 4 385 ha gruntów ornych,
 - 81 ha sadów,
 - 435 ha łąk,
 - 877 ha pastwisk,
 - 242 ha gruntów rolnych zajętych pod zabudowę,

- 544 ha gruntów pod stawami;
- 1 478 ha stanowią grunty leśne, zakrzewione i zadrzewione, w tym 1 387 ha lasów;
- 995 ha stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:
 - 478 ha terenów zabudowy mieszkaniowej,
 - 32 ha terenów przemysłowych,
 - 353 ha zajęte pod ciągi komunikacyjne;
- 92 ha zajmują tereny znajdujące się pod wodami powierzchniowymi płynącymi i stojącymi;
- 6 ha stanowią tereny różne.

Zagrożenia procesami osuwiskowymi występują w części gminy położonej w obrębie Pogórza Śląskiego. Rejestracja osuwisk przeprowadzona przez Państwowy Instytut Badawczy (dane 2010 r.), zidentyfikowała osuwiska z rozróżnieniem na ich aktywność oraz wielkość (poniżej lub powyżej 5 arów), a także wskazała obszary zagrożone ruchami masowymi.

Osuwiska udokumentowano na stokach wierzchołzin Pogórza o spadkach już powyżej 10% w pasie północnym od Roztropic poprzez Hłownicę, Rudzicę, Międzyrzecze Dolne i Mazańcowice, w pasie środkowym od Łaz poprzez Jasienicę i Międzyrzecze Górne oraz w pasie południowym w Grodźcu i Świętoszówce. Są to w większości zsuwy strukturalne powstające na styku: zwietrzelina - skała macierzysta lub zsuwy ze ścinania w materiale warstwowanym. Wszystkie osuwiska na terenie gminy zajmują powierzchnie powyżej 5 arów.

3.3 Warunki klimatyczne

Na terenie Gminy Jasienica panuje klimat umiarkowany ciepły - przejściowy. Średnie roczne sumy opadów są wysokie, ze względu na wyżynny charakter obszaru, średnia roczna temperatura waha się w przedziale 7 – 8 °C. Na terenie gminy przeważają wiatry zachodnie o stosunkowo niewielkiej prędkości. Na naturalne procesy klimatyczne nakładają się czynniki antropogeniczne, co powoduje powstawanie w obrębie terenów zurbanizowanych odrębnych lokalnych warunków klimatycznych.

3.4 Hydrografia

3.4.1. Wody powierzchniowe

Teren gminy Jasienica charakteryzuje się występowaniem dużej liczby cieków wodnych powierzchniowych oraz wód stojących.

Obszar gminy w całości należy do dorzecza Wisły i jest odwadniany jej dopływami:

- Hłownicą
- Białą
- Bajerką

Około 96% obszaru gminy należy do zlewni II rzędu rzeki Hłownicy zasilanej dopływami:

- potok Łaziński
- Jasienica z Potokiem Wysokim i potokiem Międzyrzeckim
- Wapienica z Rudawką i potokiem Starobielskim

Północno – zachodni skraj gminy (część wsi Hłownica) odwadniają dopływy Bajerki, z kolei północno – wschodni fragment gminy (część wsi Mazańcowice) należy do zlewni Białej.

Zgodnie z raportem Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach „Stan środowiska w województwie śląskim w 2015 r.” większe rzeki i potoki płynące przez teren gminy są zanieczyszczone, a ocena stanu jakościowego wód powierzchniowych wskazuje ogólnie na stan zły. Oceniony stan / potencjał ekologiczny jednolitych części wód na terenie gminy przedstawia się następująco:

- Wapienica – stan / potencjał ekologiczny umiarkowany;
- Rudawka – stan / potencjał ekologiczny umiarkowany;
- Hłownica – stan / potencjał ekologiczny słaby;
- Bajerka – stan / potencjał ekologiczny umiarkowany;
- Potok Łaziński – stan / potencjał ekologiczny umiarkowany;
- Biała – stan / potencjał ekologiczny zły;
- Jasienica – stan / potencjał ekologiczny słaby.

3.4.2. Wody podziemne

Wody podziemne na terenie gminy Jasienica występują na głębokości do 20m. W utworach piaszczysto – żwirowych istnieją dobre warunki do występowania wód porowych. Źródeł jest mało, natomiast tereny często są podmokłe.

Według raportu WIOŚ w Katowicach „Stan środowiska w województwie śląskim w 2015 r.” wody podziemne w obrębie terenu gminy Jasienica są nadmiernie zanieczyszczone i ocenia się je jako niezadowalającej jakości - IV klasa jakości wód podziemnych.

3.5 Powietrze atmosferyczne

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Poś) ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach, oraz zmniejszaniu poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Nadmierne zanieczyszczenie powietrza, oprócz bezpośredniego szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludności, powoduje także niekorzystne zmiany w jakości wód, gleby, szaty roślinnej i budowach. Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Jasienica jest: spalanie paliw na cele grzewcze w paleniskach domowych i lokalnych kotłowniach, ruch komunikacyjny i przemysł. Na jakość powietrza atmosferycznego wpływ mają także warunki meteorologiczne.

W strukturze emisji zanieczyszczeń wyróżnia się:

- a) zanieczyszczenia gazowe, takie jak: SO₂, NO₂, CO, CO₂ oraz inne gazy pochodzące głównie z procesów technologicznych;
- b) zanieczyszczenia pyłowe pochodzące z procesów energetycznych (pyły ze spalania paliw) oraz procesów technologicznych.

Na stan powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Jasienica wpływa przede wszystkim emisja ze źródeł zlokalizowanych na jej obszarze, a także zanieczyszczenia napływające z sąsiednich obszarów. Jakość powietrza w województwie śląskim została przedstawiona w raporcie Ocena jakości powietrza w województwie śląskim w roku 2015 sporządzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach.

Zgodnie z podziałem na strefy, zawartym w nowelizacji Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.), w każdej strefie oceny poziomu substancji w powietrzu podawane są ze względu na dwie grupy kryteriów:

- dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, ołowiu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, kadmu, arsenu, benzo(a)pirenu, niklu – ze względu na ochronę zdrowia ludzi;
- dwutlenku siarki, tlenku azotu, ozonu – ze względu na ochronę roślin.

Gmina Jasienica leży w obszarze rozległej powierzchniowo strefy śląskiej – 10 532 km². W strefie śląskiej dokonano pomiarów ze względu na ochronę zdrowia ludzi, natomiast pomiaru ze względu na ochronę roślin dokonano dla całego województwa śląskiego.

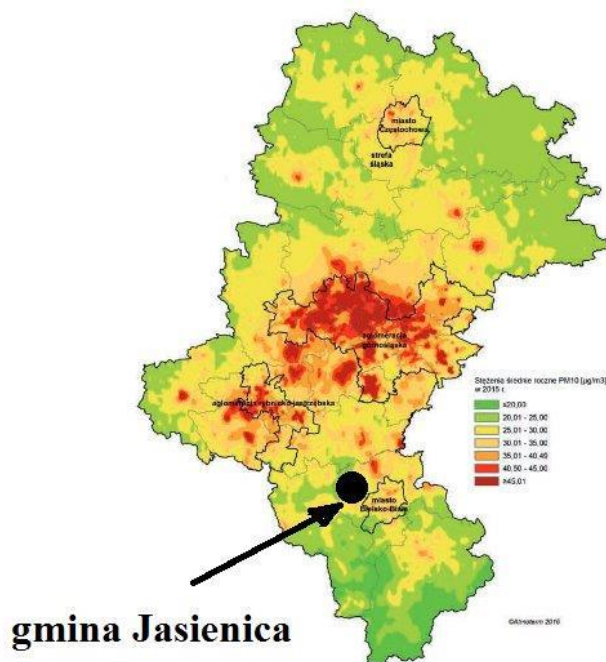
Dopuszczalne poziomy ocenianych substancji określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031). Wynikiem oceny jest zaliczenie każdej strefy dla wszystkich substancji podlegających ocenie do jednej z poniższych klas:

- klasa A (D1) – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych (D1);
- klasa B – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- klasa C (D2) – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych (D2).

Na terenie gminy Jasienica klasę C (opisaną powyżej) określono dla następujących substancji:

- pył zawieszony PM₁₀
- pył zawieszony PM_{2,5}
- benzo(a)piren – B(a)P

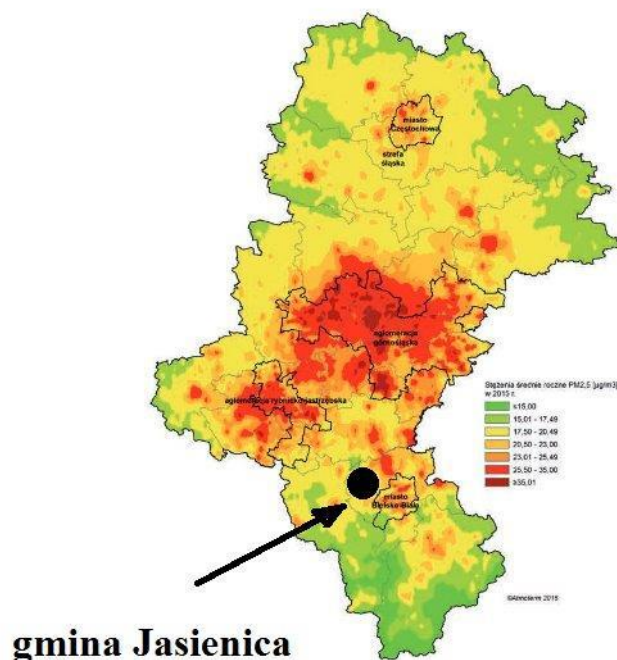
Poniżej przedstawiono mapy z wynikami modelowania średnich rocznych stężeń dla zanieczyszczeń, których przekroczenia zaobserwowano (rys. 3-5). Zamieszczono także informacje dotyczące wartości stężeń dopuszczalnych, określonych rozporządzeniem, o którym mowa powyżej.

Rysunek 3: Rozkład stężeń średnich rocznych pyłu zawieszonego PM10 w 2015 r.

Źródło: „Stan środowiska w województwie śląskim w 2015 r.”, WIOŚ Katowice 2016

Według rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031) dopuszczalne stężenie pyłu zawieszonego PM10 wynosi $40\mu\text{g}/\text{m}^3$. Z przedstawionej mapy wynika, że teren gminy Jasienica znajdował się w obrębie obszaru, na którym średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM10 mieściło się w granicach wartości dopuszczalnych – jednakże względu na przynależność gminy do strefy śląskiej zakwalifikowano ją do klasy C.

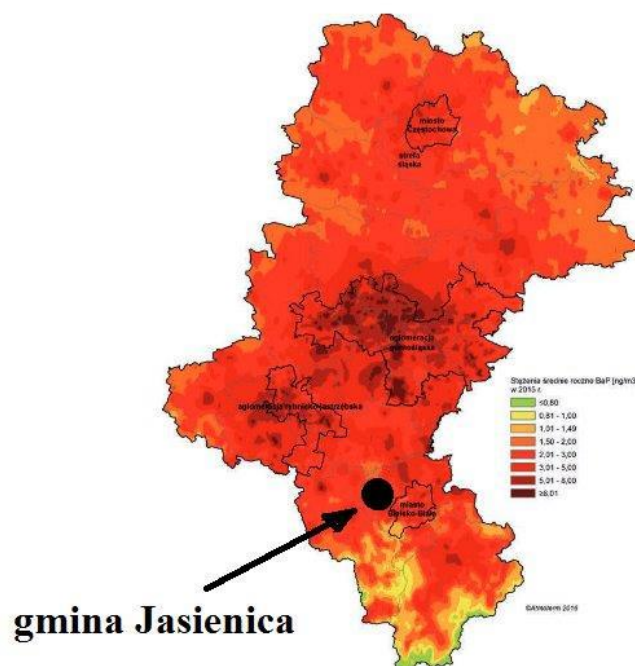

Rysunek 4: Rozkład stężeń średnich rocznych pyłu zawieszonego PM2,5 w 2015 r.

Źródło: „Stan środowiska w województwie śląskim w 2015 r.”, WIOŚ Katowice 2016

Według rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031) dopuszczalne stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 wynosi

25µg/m³. Z przedstawionej mapy wynika, że teren gminy Jasienica znajdował się w obrębie obszaru, na którym średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM_{2,5} mieściło się w granicach wartości dopuszczalnych – jednakże względu na przynależność gminy do strefy śląskiej zakwalifikowano ją do klasy C.

Rysunek 5: Rozkład stężeń średnich rocznych benzo(a)pirenu w 2015 r.

Źródło: „Stan środowiska w województwie śląskim w 2015 r.”, WIOŚ Katowice 2016

Według rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031) dopuszczalne stężenie benzo(a)pirenu wynosi 1 ng/m³. Z przedstawionej mapy wynika, że teren gminy Jasienica znajdował się w obrębie obszaru, na którym średnioroczne stężenie B(a)P przekraczało wartości dopuszczalne, w związku z czym teren gminy Jasienica zakwalifikowano do klasy C.

W przypadku pozostałych związków takich jak: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, ołów, arsen, kadm, nikiel, tlenek węgla obszar gminy Jasienica zakwalifikowano do klasy A. Stężenie zanieczyszczeń na tym obszarze nie przekroczyło poziomów dopuszczalnych, docelowych oraz poziomów celów długoterminowych.

3.6 Hałas

W zależności od źródła hałas dzielimy na pochodzący:

- z obiektów przemysłowych i usługowych powodowany przez urządzenia i maszyny wykorzystywane w procesach produkcyjnych - to hałas przemysłowy,
- z obiektów użyteczności publicznej i czasem mieszkalnych - to hałas komunalny,
- od środków transportu drogowego i kolejowego - to hałas komunikacyjny.

Hałas przemysłowy i komunalny stanowią zagrożenie o charakterze lokalnym. Występują na terenach z zabudową o charakterze mieszkalnym, które zlokalizowane są w pobliżu zakładów produkcyjnych i usługowych. Dyskomfort akustyczny odbierany jest głównie w sąsiedztwie największych zakładów zlokalizowanych na terenie gminy: Fabryka Mebli Giętych, Zakład Wrobu Płytek Ceramicznych w Jasienicy, Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne w Jasienicy i Międzyrzeczu Górnym - brak danych o wielkości emisji hałasu nie pozwala określić w jakim stopniu wpływają one na warunki akustyczne. Również brak danych o uciążliwości akustycznej zakładów stolarskich, blacharskich czy ślusarskich, tartaków i warsztatów samochodowych oraz obiektów sportu, rekreacji i rozrywki na terenie całej jednostki.

Hałas komunikacyjny i wibracje - głównym źródłem parasejsmicznych drgań w środowisku jest transport drogowy odbywający się głównymi drogami. Zagrożenie hałasem komunikacyjnym i wibracjami stanowi około 80% wszystkich zagrożeń akustycznych w środowisku, a hałas pochodzący z ruchu pojazdów na drogach jest

odbierany przez mieszkańców jako najbardziej dokuczliwy. Hałas i wibracje w otoczeniu drogi są spowodowane natężeniem ruchu, strukturą i prędkością pojazdów oraz stanem nawierzchni.

Brak aktualnych badań o natężeniu hałasu komunikacyjnego.

Wykonane w 2012 r. na potrzeby "Mapy akustycznej dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 536,144 km", wykazały przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dnia od 5 do 20 dB.

Na odcinku drogi ekspresowej S1 wśród terenów podlegających ochronie akustycznej dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna ok. 17%. Zaznacza się także udział zabudowy mieszkaniowej zagrodowej ok. 7% i zabudowy mieszkaniowej – wielorodzinnej ok. 0,4%. Wśród obszarów nie objętych ochroną prawną w zakresie uwarunkowań akustycznych na przedmiotowym odcinku drogi dominują grunty orne ok. 44% oraz obszary leśne ok. 11%. Nieco mniejszą powierzchnię zajmują tereny zaklasyfikowane do grupy „Inne” ok. 7%, do której należą przede wszystkim ciągi komunikacyjne (drogi oraz infrastruktura kolejowa). Pozostały udział mają obszary użytków zielonych w postaci łąk oraz zakrzewień, obszary zbiorników wodnych a także tereny przemysłowe i usługowe skupione głównie w gminie Jasienica (skupione w sąsiedztwie drogi ekspresowej S1).

Można jednoznacznie ustalić, że największy poziom hałasu występuje wzdłuż drogi krajowej nr 1 (obecnie odcinek drogi ekspresowej S1 Bielsko - Cieszyn), gdzie w 2010 r. średni (dobowy) ruch na węźle Jasienica - Skoczów wynosił 26 000 pojazdów / dobę oraz na niektórych drogach powiatowych (np. Jasienica - Strumiń, Bielsko - Świątoszówka - Grodziec).

W związku ze stale zwiększającą się ilością pojazdów, a co za tym idzie wzrostem natężenia ruchu można przypuszczać, że w budynkach zlokalizowanych wzdłuż głównych arterii mogą występować przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu i wibracji. Wzrost natężenia ruchu pojazdów oraz zła jakość nawierzchni stanowią głównie o dyskomforcie życia mieszkańców.

Innym źródłem hałasu komunikacyjnego jest ruch pociągów w gminie na linii kolejowej Bielsko - Cieszyn, który może niekorzystnie wpływać na klimat akustyczny terenów położonych w pobliżu torowisk.

3.7 Promieniowanie elektromagnetyczne

Z uwagi na sposób oddziaływania promieniowania na materię, widmo promieniowania elektromagnetycznego dzielimy na promieniowanie jonizujące i promieniowanie niejonizujące.

Promieniowanie jonizujące jest nieodłącznym elementem środowiska naturalnego. Zagrożenia pochodzą od naturalnych i sztucznych radionuklidów. Wartości występujące na terenie powiatu bielskiego nie obligują do prowadzenia badań ich stężeń w produkowanej na tym obszarze żywności.

Na terenie gminy nie prowadzono badań poziomu pól elektromagnetycznych oraz dotyczących oddziaływania promieniowania na środowisko, a w szczególności na zdrowie mieszkańców. Niemniej występują tu źródła promieniowania niejonizującego, a to stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej oraz napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia, w tym linie 110 kV i linia 220 kV. Pola elektromagnetyczne stacji telefonii komórkowej, o gęstości mocy większych niż wartości graniczne, występują w miejscach niedostępnych dla ludzi.

3.8 Formy ochrony przyrody

Na terenie Gminy Jasienica znajdują się obszary objęte formami ochrony przyrody ustanowione w oparciu o ustawę z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015r. poz. 1651 z późn. zm.), należą do nich:

- 1) Rezerwat przyrody „Dolina Łąńskiego Potoku” obejmujący obszar lasu o pow. 46,89 ha we wsi Grodziec. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnych zbiorowisk podgórskiego łągu jesionowego i nadrzecznej olszyny górskiej z licznymi stanowiskami ciemieżycy zielonej oraz miejscami rozrodu płazów (m.in. traszki karpackiej).

Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 23.12.1998 r. (Dz.U. Nr 164, poz. 1187).

Rozporządzenia nr 50/07 Wojewody Śląskiego z 7 września 2007r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolina Łąńskiego Potoku”.

- 2) Rezerwat przyrody „Morzyk” obejmujący obszar lasu o pow. 10,26 ha (po korekcie granic w 2003 r.) we wsi Grodziec, ustanowiony w 1996 r. na pow. 11,47 ha, w celu zachowania zbiorowisk wielogatunkowego lasu grądowego i buczyny karpackiej oraz czynnych źródeł tufów wapiennych.

Zarz. Min. Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 12.11.1996 r. (M.P. Nr 75, poz. 686 z późn. zm.).

Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Bielskiego z 16 czerwca 1998 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego (Dz. Urz. Woj. Bielskiego Nr 9, poz. 111).

- 3) Strefa ochronna (otulina) Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, obejmuje część południową gminy Jasienica o pow. 980 ha - utworzona w celu zachowania harmonijnego krajobrazu oraz zabezpieczenia Parku przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Bielskiego z 16 czerwca 1998 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego (Dz. Urz. Woj. Bielskiego Nr 9, poz. 111).

Otulina utworzona została w celu zachowania harmonijnego krajobrazu oraz zabezpieczenia Parku przed szkodliwym działaniem czynników zewnętrznych, na jej terenie obowiązują następujące zasady i kierunki działania:

- a) ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego
- b) ochrona środowiska i krajobrazu przed:
 - zakłóceniami stosunków wodnych
 - degradacją gleb i szaty roślinnej
 - zanieczyszczeniami powietrza
 - zakłóceniami harmonii w krajobrazie
- c) czynna ochrona środowiska poprzez:
 - likwidację lub ograniczenie działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska
 - prawidłową politykę przestrzenną
 - utrzymanie, odnawianie i wzbogacenie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.
- 4) Pomniki przyrody nieożywionej¹:

Tabela 8: Wykaz pomników przyrody nieożywionej na terenie gminy Jasienica

Nazwa wsi	Rodzaj pomnika przyrody	Wyszczególnienie zakazów
<i>W i e ś G r o d z i e c</i> Własność Skarbu Państwa w gestii Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego Grodziec Śląski Sp. z o.o.	Odkrywka cieszyńskich i łupków fliszowych, w której widoczny jest kontakt wapieni cieszyńskich z żyłami cieszyńskimi znajduje się na pow. leśnej na części dz. nr 83/19 i 83/104.	Orzeczenie Prez. WRN w Katowicach z 23.10.1958 r. Zakazuje się: wycinania, niszczenia lub uszkodzenia drzew znajdujących się w najbliższym otoczeniu odkrywki
<i>W i e ś R u d z i c a</i> Własność Skarbu Państwa - Nadleśnictwa Bielsko (w Wapienicy) Bielsko - Biała, ul. Kopytko 13 Leśnictwo Rudawka Oddz. 40a	Głaz narzutowy pochodzenia skandynawskiego, granit różowy gruboziarnisty o obw. 5,8 m, wys. nad powierzchnią ziemi 1,05 m - znajdujący się w Rudawicy, oddz. 40a Leśnictwa Rudawka, na dz. 818	Orzeczenie Prezydium WRN w Katowicach z dn. 27.06.1957 r. L.O. 13b/19/57 Zakazuje się: niszczenia głazu przez rozbijanie lub rozsadzanie; chodzenia po głazie lub wydrapywania się nań; usuwania pokrywających go mchów i porostów oraz innych roślin; umieszczania tablic, napisów i znaków nie związanych z ochroną; rycia na głazie napisów i znaków; zanieczyszczania terenu w pobliżu głazu i wzniecania ognia; dokonywania przemieszczeń głazu lub przesunięć oraz podkopywania

Źródło: na podstawie danych zawartych w Prognozie oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jasienica

- 5) Pomniki przyrody ożywionej¹

¹ Sporządzono na podstawie danych zawartych w Prognozie oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jasienica

Tabela 9: Wykaz pomników przyrody ożywionej na terenie gminy Jasienica

Nazwa wsi	Rodzaj pomnika przyrody	Wyszczególnienie zakazów
Grodziec Własność Skarbu Państwa w gestii Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego Grodziec Śląski Sp. z o.o.	dąb szypułkowy o obw. 640 cm, wys. 15 m, w wieku ok. 600 lat, znajdujący się nad strumykiem w odległości 50 m od toru kolejowego Cieszyn - Bielsko; dz.47/6	Orzeczenie Prez. WRN w Katowicach z dn. 13.05.1953 r. RL. 13/66/53 Zakazuje się: 1) ścinania, wykopywania i podpalania drzewa; 2) obcinania i oblamywania gałęzi, wycinania znaków i napisów oraz jakiegokolwiek niszczenia drzewa; 3) niszczenia gleby i użytkowania terenu na składowiska, budowle itp. w promieniu 5 m od drzewa.
Grodziec Własność Skarbu Państwa w gestii Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego Grodziec Śląski Sp. z o.o.	dąb szypułkowy zrosnięty z lipą - dąb o obw. 420 cm, lipa o obw. 200 cm, wys. 30 m, w wieku ok. 300 lat. Znajdują się w parku w odległości 25 m od zamku; dz.47/6	Orzeczenie Prez. WRN w Katowicach z dn. 13.05.1953r. Zakazuje się: j.w.
Grodziec Własność Skarbu Państwa w gestii Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego Grodziec Śląski Sp. z o.o.	dąb szypułkowy o obw. 535 cm, wys. 27 m, w wieku ok. 400 lat. Znajduje się w parku w odległości ok. 10 m od studni; dz.48/5	Orzeczenie Prez. WRN w Katowicach z dn. 13.05.1953r. RL. 13/66/53 Zakazuje się: j.w
Grodziec Własność Skarbu Państwa w gestii Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego Grodziec Śląski Sp. z o.o.	dąb szypułkowy o obw. 500 cm, wys. 20 m, w wieku ok. 400 lat. Znajduje się w parku na lewym brzegu strumyka w odległości ok. 20 m od kładki; dz.47/6	Orzeczenie Prez. WRN w Katowicach z dn. 13.05.1953r. RL. 13/66/53 Zakazuje się: j.w
Grodziec Własność Skarbu Państwa w gestii Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego Grodziec Śląski Sp. z o.o.	6 dębów szypułkowych o obw. 377-427 cm, wys. 25-28 m, w wieku ok. 300 lat. Znajdują się w parku obok ścieżki, po lewej stronie strumyka, rosną w jednym rzędzie; dz.48/5	Orzeczenie Prez. WRN w Katowicach z dn. 13.05.1953r. RL. 13/66/53 Zakazuje się: j.w
Grodziec	dąb szypułkowy o obw. 345 cm, wys. ok. 30 m, w wieku ok. 150 lat. Rośnie w Grodźcu, gm. Jasienica na skrzyżowaniu ul. Dworskiej i Bielowickiej na terenie będącym w zarządzie ZZD w Grodźcu; dz.348/1	Rozporządzenie Wojewody Bielskiego nr 6/93 a dnia 22.12.1993 r. Zakazuje się j.w.
Grodziec	skupienie 15 lip o obw. 200-340 cm, wys. 20-25 m, w wieku ok. 150 lat, rosnących wzdłuż ul. Goruszkowej w Grodźcu, dz. 83/104	Rozporządzenie Wojewody Bielskiego nr 6/93 a dnia 22.12.1993 r. Zakazuje się j.w.
Międzyrzecze Górne	lipa o obw. 345 cm, wys. 16 m, w wieku ok. 200 lat - znajdująca się na działce nr 666/1	Orzeczenie Prez. WRN w Katowicach z dn. 22.10.1960r. R-OP-G/19/60 Zakazuje się: j.w.

Nazwa wsi	Rodzaj pomnika przyrody	Wyszczególnienie zakazów
Międzyrzecze Górne	lipa o obw. 340 cm, wys. 18 m, w wieku ok. 200 lat - znajdująca się na działce nr 83/6	Orzeczenie Prez. WRN w Katowicach z dn. 22.10.1960r. R-OP-G/19/60 Zakazuje się: j.w.
Rudzica	lipa o obw. 370 cm, wys. 28 m, w wieku ok. 300 lat; dz. 78	Orzeczenie Prezydium WRN w Katowicach z dn. 11.06.1959 r. R-OP-b/12/59 Zakazuje się: j.w.
Rudzica	Lipa drobnolistna, ob. 430 cm; dz. 31/4	Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 23.10.1958r. nr L.O.13/39/58. Zakazuje się: j.w.

Źródło: na podstawie danych zawartych w Prognozie oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jasienica

6) Użytki ekologiczne:

- „Las Przedniak” - wąwóz leśny o pow. ok. 2,6 ha we wsi Międzyrzecze Górne,
- „Las Granicznik” - wąwóz leśny o pow. ok. 9,4 ha na pograniczu wsi Rudzica i Międzyrzecze Górne,
- „Las Stryczków” - wąwóz leśny o pow. ok. 4,4 ha we wsi Rudzica,
- „Las Wyrobków” - wąwóz leśny o pow. ok. 1,8 ha we wsi Rudzica,
- „Las Kajsturów” - wąwóz leśny o pow. ok. 2,3 ha we wsi Rudzica,

7) Na terenie gminy Jasienica znajdują się następujące obszary Europejskiej Sieci Natura 2000:

a. OSO - OBSZAR PLB240001 Dolina Górnej Wisły

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków o powierzchni 24 740,19 ha, położony na terenie gmin: Chybie, Goczałkowice Skoczów, Dębowiec i Strumię. Obszar został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313). Obszar obejmuje Zbiornik Goczałkowicki i przyległe stawy hodowlane. Zbiornik Goczałkowicki jest zbiornikiem wody pitnej i jest on wyłączony z masowej rekreacji (kąpiel, sporty wodne), a uprawianie wędkarstwa jest tu możliwe tylko z brzegu i to w ograniczonym zakresie. Obszar ostoi jest gęsto zamieszkały, a zabudowa jest rozproszona wśród pól uprawnych. Niewielkie lasy to głównie lasy liściaste o charakterze grądowym. Część lądowo-bagienna ostoi, zajmująca około 50% jej powierzchni, pokryta jest zaroślami wierzbowymi, wilgotnymi borami trzcinnikowymi i łągami przystrumykowymi oraz roślinnością szuwarową i zbiorowiskami łąkowymi. Zachodnia zatoka zbiornika, do której uchodzi Wisła, jest wypłycona, a poziom wód podlega silnym wahaniom sezonowym, dochodzącym do 4 m. Jest to fragment zbiornika o największej różnorodności biologicznej. Zidentyfikowano tu 29 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, m.in. są to gatunki lęgowe w ilości przekraczającej 1% wielkości populacji krajowej bąk, bączek, ślepowron, szablodziób, mewa czarnogłowa, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna oraz 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Spośród gatunków regularnie zalatujących w okresie pozalęgowym należy wymienić: czaplę białą (koncentracje do 80 osobników) i czaplę nadobną (do 15 osobników). Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków na zlecenie Wojewody Śląskiego przy udziale środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach przygotowało „Waloryzację przyrodniczą obszaru NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły”. Opracowanie to zawiera ocenę stanu zachowania populacji gatunków ptaków i ich siedlisk oraz propozycje działań ochronnych, jakie należy podjąć dla zachowania i właściwego funkcjonowania ww. obszaru NATURA 2000.

b. SOO - OBSZAR PLH240001 Cieszyńskie Źródła Tufowe

Data wyznaczenia: styczeń 2008 r.

Ogólna charakterystyka obszaru: Ostoja położona jest w zachodniej części Pogórza Śląskiego, nazywanej zwyczajowo Pogórzem Cieszyńskim. W skład ostoi wchodzi cztery izolowane obszary aktywnych współcześnie źródeł z depozycją martwicy wapiennej (tufów wapiennych i trawertynów) i towarzyszącą im typową florą mszaków: Morzyk (Grodziec, gm. Jasienica, pow. bielski), Góra Jasieniowa (521 m n.p.m., na pograniczu Golezowa, Dzięgielowa, i Cisownicy,

gm. Goleszów, pow. cieszyński), Kamieniec (375 m npm, między Ogródną i Gułdowami, gm. Dębowiec, pow. cieszyński), Skarpa Wiślicka (361,7 m npm, Wiślica, gm. Skoczów, pow. cieszyński). Status ochronny na terenie gminy Jasienica Obszar PLH 240001 o powierzchni ok. 28 ha położony w centralnej części wsi Grodziec, na południe od drogi ekspresowej S52. W granicach obszaru utworzony w 1996 roku, na powierzchni 11,47ha rezerwat leśny „Morzyk” (wielogatunkowy las grądowy, buczyna karpacka, stanowisko bociana czarnego).

c. SOO - OBSZAR PLH240022 Pierściec

Data wyznaczenia: 12 grudzień 2008 r.

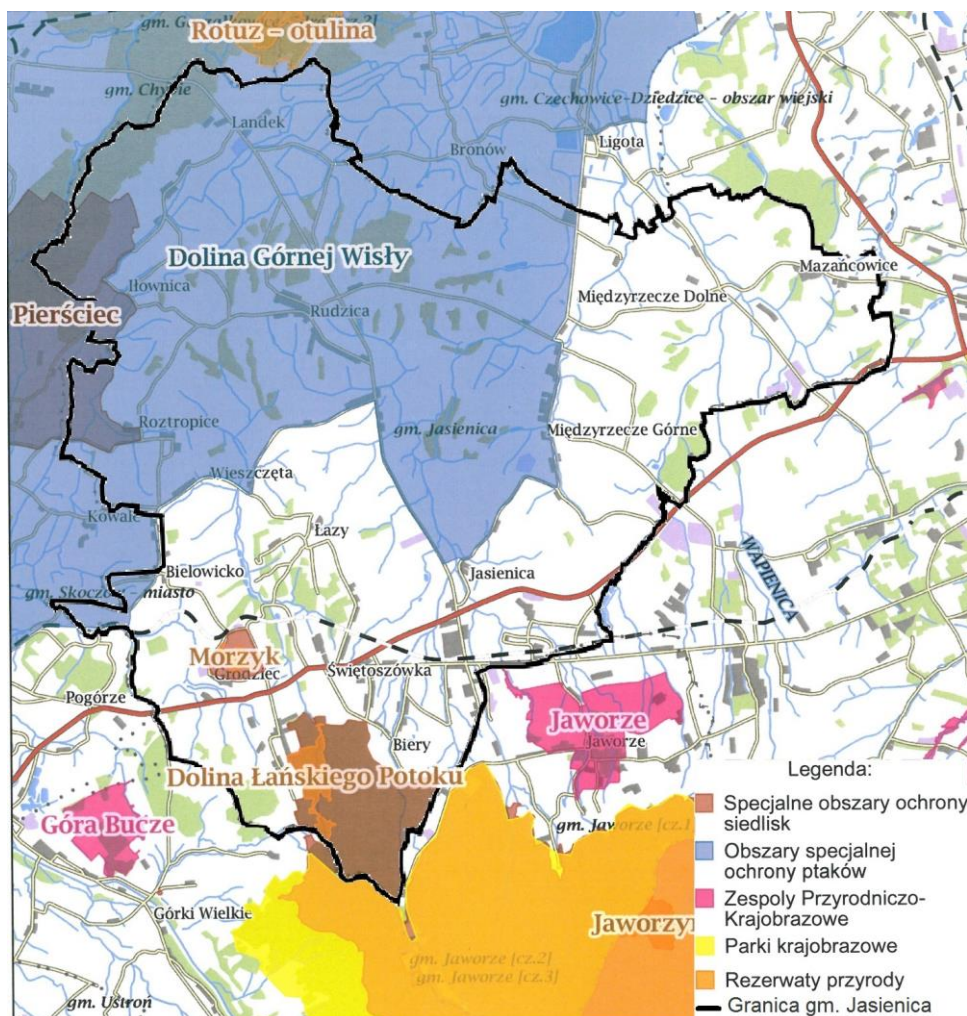
Ogólna charakterystyka obszaru: Wieś położona 6 km na płn. od Skoczowa, we wsi zabytkowy młyn; urozmaicony krajobraz z rozproszoną zabudową. Obszar o pow. 1702 ha obejmuje również żerowisko nietoperzy. Status ochronny na terenie gminy Jasienica Obszar PLH 240022 o pow. 93,7 ha obejmuje stawy położone w dolinie potoku Iłownica wzdłuż zachodniej granicy wsi Roztropice i Iłownica, na pograniczu z wsią Pierściec (gmina Skoczów).

d. SOO - OBSZAR PLH240005 Beskid Śląski

Data wyznaczenia: styczeń 2008 r.

Ogólna charakterystyka obszaru: Obszar położony jest w masywie Beskidu Śląskiego, z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Trzon obszaru tworzą dwa pasma górskie, Stożka i Czantorii oraz Baraniej Góry, zbudowane głównie z piaskowca godulskiego. Występuje tu szereg malowniczych form skalnych, takich jak progi i wodospady w dolinach potoków, liczne formy skałkowe i różnorodne formy osuwiskowe powierzchniowe i podziemne.

Z północno zachodnich stoków Baraniej Góry, na wysokości 1100 m wypływają źródła Czarnej Wisłki. Lasy to głównie sztuczne monokultury świerkowe. Naturalny las jodłowo - bukowo - świerkowy w wieku ok. 200 lat zachował się tylko na północno - zachodnich stokach Baraniej Góry. Tereny położone na Pogórzu Śląskim i w Kotlinie Żywieckiej są miejscem występowania bardzo rzadkich w regionie muraw ksero termicznych. Status ochronny na terenie gminy Jasienica Obszar PLH 240005 zajmuje 352,4 ha południowego fragmentu gminy na terenie części wsi Biery i Grodziec. Obejmuje wyłącznie lasy państwowe (ochronne), na siedlisku lasu świeżego. Położony w granicach otuliny Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.

Rysunek 6: Obszary chronione na terenie gminy Jasienica

Źródło: www.geoserwis.rdos.gov.pl

8) Obszary cenne przyrodniczo:

- a. „Grabówka” - obejmuje obszar lasu państwowego o pow. ok. 33,0 ha we wsi Rudzica - postulowany dla ochrony lasu grądowego, buczyny karpackiej i łągu jesionowego z udziałem turzycy zgrzeblowatej.
- b. „Las nad Bronowem” - obejmuje obszar lasu państwowego o pow. ok. 23,4 ha we wsi Rudzica - postulowany dla ochrony lasu grądowego, buczyny karpackiej z udziałem turzycy zgrzeblowatej i zwistej, żywca gruczołowatego, wilczomleczy słodkich i migdaolistnych
- c. „Łukaszowe Gaje” - obejmuje obszar lasu państwowego o pow. ok. 12,9 ha we wsi Jasienica - postulowany dla ochrony naturalnego zbiorowiska leśnego na terenie źródłiskowym ze stanowiskami 8 gatunków roślin chronionych
- d. „Kąty” - obejmuje obszar lasu prywatnego o pow. ok. 21,6 ha we wsi Łazy - postulowany dla ochrony zbiorowisk podgórskiego łągu jesionowego i nadrzecznej olszyny górskiej z licznymi stanowiskami roślin chronionych.
- e. „Łęgi nad Jasienicą” - obejmuje obszar lasu i zarośli łągowych prywatnych o pow. ok. 22,8 ha we wsi Międzyrzecze Górne - postulowany dla ochrony naturalnych krajobrazów łągowych w dolinie potoku Jasienica z licznymi stanowiskami roślin chronionych.
- f. Las nad stawem Przędzyalek Hłowiecki” - obejmuje leśny wąwóz o pow. ok. 18,9 ha we wsi Rudzica - postulowany dla ochrony naturalnego lasu liściastego ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin zielnych - turzycy zgrzeblowatej i skrzypu olbrzymiego podlegających całkowitej ochronie.

- g. „Las Pośredniak” - obejmuje leśny wąwóz o pow. ok. 4,5 ha we wsi Międzyrzecze Górne - postulowany dla ochrony naturalnego lasu liściastego z drzewami pomnikowymi oraz ze stanowiskami turzycy zgrzeblowatej.
- h. „Jarocz” - obejmuje kępę lasu prywatnego o pow. ok. 2,0 ha we wsi Międzyrzecze Dolne - postulowany dla ochrony wąwozu z ciekim porośniętym naturalnym lasem liściastym z licznymi stanowiskami turzycy zgrzeblowa tej.
- i. „Dolina potoku Górnej Jasienicy” - obejmuje fragment doliny potoku Jasienica o pow. ok. 21,9 ha w lasach państwowych na pograniczu wsi Biery i Grodziec - postulowany dla ochrony naturalnego krajobrazu doliny potoku z roślinnością łągową i grądową.
- j. „Lasowisko” - obejmuje leśny wąwóz o pow. ok. 21,8 ha we wsi Roztropice - postulowany dla ochrony naturalnego lasu liściastego, grądowego i łągowego z licznymi stanowiskami chronionego skrzypu olbrzymiego.
- k. „Działy Rudzickie” - obejmuje leśny wąwóz o pow. ok. 10,5 ha we wsi Rudzica - postulowany dla ochrony naturalnego lasu liściastego grądowego i łągowego ze stanowiskami turzycy zgrzeblowatej i wielu innych gatunków łągowych.
- l. „Łazy” - fragmenty krajobrazu kulturowego i „naturalnego” wsi Łazy i części wsi sąsiednich (Jasienica, Bielowicko, Wieszcza, Grodziec i Świątoszówka) o łącznej powierzchni ok. 6,4 km² - postulowany dla ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych wsi Łazy i otoczenia. Zespół proponowany do utworzenia w wymienionym opracowaniu z 1994 r. W minionym okresie wskutek intensywnego rozwoju zainwestowania, w tym budowy drogi ekspresowej S1 - utracił w części wymienione walory widokowe i estetyczne.
- m. „Murawa kserotermiczna w Łazach” - obejmuje suche murawy na stokach wzniesienia we wsi Łazy przy drodze Łazy – Wieszcza - postulowany dla ochrony zbiorowisk muraw, zarośli i suchych łąk nie zagospodarowanych z florą i fauną kserotermofilną.

3.9 Surowce mineralne

Na terenie Gminy Jasienica występują udokumentowane złoża tj.:

- złoża piasków i żwirów „Międzyrzecze II” - zasoby 9,0 tys. ton (2008 r.), obecnie eksploatacja zaniechana, w czasie eksploatacji złoża chronione ustanowionymi „obszarem” i „terenem górniczym” (decyzja Wojewody Bielskiego zatwierdzająca uproszczoną dokumentację geologiczną, Nr 139/95 z dnia 18 sierpnia 1995 r.),
- złoża piasków i żwirów „Międzyrzecze” - zasoby 3.909 tys. ton (2008r.), nie eksploatowane (decyzja Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych zatwierdzająca dokumentację geologiczną, znak KZK/012/W/5114/86 z dnia 10 września 1986 r.),
- złoża gazu ziemnego „Kowale” (zawiadomienie Ministra Środowiska o przyjęciu dokumentacji geologicznej, znak DGiKGkzk-479-53/7913/7648/09/AW z dnia 12 lutego 2010 r.).

3.10 Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne to obszary łączące różne jednostki przestrzenne krajobrazu, relatywnie wąskie i różniące się od otaczającego tła. Mają one różne pochodzenie i charakter (korytarze reliktowe, antropogeniczne, środowiskowe). Pod względem struktury można wyróżnić korytarze liniowe, pasowe i sieciowe. Podstawowe funkcje tej składowej krajobrazu ekologicznego, to:

- zmniejszanie stopnia izolacji oddzielnych elementów krajobrazu i ułatwianie przemieszczania się gatunków w obrębie całego krajobrazu,
- modyfikacja spływu powierzchniowego i mikroklimatu,
- funkcja przeciwozyjna,
- modyfikacja przebiegu zakłóceń,
- refugium,
- przemieszczanie materii i energii,
- wzbogacające i regulujące oddziaływanie na otaczające tło.²

Korytarze ekologiczne są ważnym elementem przyrodyżywionej. Nie są formą bezpośredniej ochrony przyrody (brak odnośnika w ustawach, rozporządzeniach itp.) jednak ich granice i rozmieszczenie należy bezwzględnie uwzględniać przy planowanych inwestycjach o charakterze antropogenicznym. Ich przerwanie lub

² <http://przyroda.katowice.pl, 2016>

całkowite zniszczenie wpływa bowiem na rozerwanie sieci powiązań ekologicznych o charakterze: regionalnym, krajowym a nawet międzynarodowym.

Korytarze ekologiczne - to obszary łączące różne jednostki przestrzenne krajobrazu, relatywnie wąskie i różniące się od otaczającego tła.

Na terenie gminy Jasienica zlokalizowanych jest pięć rodzajów korytarzy ekologicznych:

- Korytarze ichtologiczne (dla ryb i minogów),
- Korytarze teriologiczne (dla ssaków drapieżnych),
- Korytarze teriologiczne (dla ssaków kopytnych),
- Korytarze spójności obszarów chronionych,
- Korytarze ornitologiczne (dla ptaków).

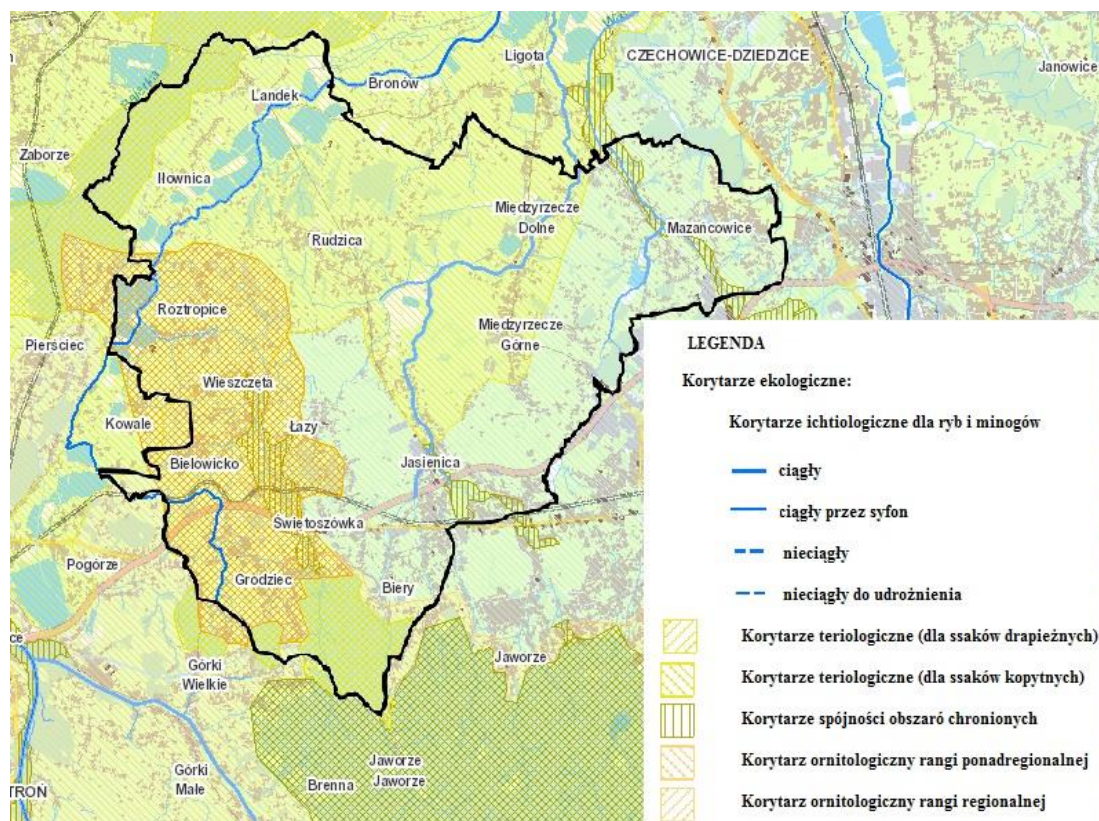
Głównym korytarzem ekologicznym na terenie gminy Jasienica jest korytarz ekologiczny Górnej Wisły (górna część korytarza Wisła – Morawa), który posiada status korytarza międzynarodowego, mający na celu zapewnienie swobodnej migracji: ptactwa, gadów i płazów, ssaków i ryb. Migracji podlega także flora.

Aby wyznaczone korytarze ekologiczne mogły spełniać swoje funkcje, niezbędne jest wprowadzenie ich do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego, jako ważnego dokumentu w procesie planowania przestrzennego w gminach. Należy przeprowadzić konsultacje i dokonać uzgodnienia korytarzy ekologicznych z sąsiednimi województwami oraz z przygranicznymi województwami w Czechach i na Słowacji. Wskazane byłoby zapewnienie komplementarności korytarzy ekologicznych wyznaczonych w województwie śląskim z krajową siecią ekologiczną i z Paneuropejską Siecią Ekologiczną (Bennett 1999). Konieczne jest podjęcie dalszych studiów i badań nad identyfikacją i wyznaczeniem korytarzy ekologicznych dla roślin, bezkręgowców i pozostałych kręgowców. [...] ³Należy dążyć do opracowania szczegółowego programu ochrony, kształtowania i udrażniania korytarzy ekologicznych, w pierwszej kolejności w miejscach newralgicznych. [...] Istotne jest także stworzenie systemu monitoringu kolizji zwierząt z barierami oraz użytkowania przez nie korytarzy ekologicznych. ⁴

Rozmieszczenie przestrzenne korytarzy ekologicznych i obszarów węzłowych zlokalizowanych w granicach gminy Jasienica przedstawiono na mapie poniżej.

³ Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa, Jerzy B. PARUSEL, Katarzyna Skowrońska, Agnieszka WOWER, Konferencja międzynarodowa „Wdrażanie koncepcji korytarzy ekologicznych w Polsce” Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża, 20–22 XI 2008 r. oraz Korytarze ekologiczne w Polsce, mgr Marcin Górny, prof. dr hab. W. Jędrzejewski Międzynarodowa Konferencja naukowo-techniczna Ochrona dziko żyjących zwierząt w projektowaniu i realizacji inwestycji transportowych – doświadczenia i problemy ŁAGÓW 20-22.06.2011

⁴ Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa, Jerzy B. PARUSEL, Katarzyna Skowrońska, Agnieszka WOWER, Konferencja międzynarodowa „Wdrażanie koncepcji korytarzy ekologicznych w Polsce” Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża, 20–22 XI 2008 r. Korytarze ekologiczne w Polsce, mgr Marcin Górny, prof. dr hab. W. Jędrzejewski Międzynarodowa Konferencja naukowo-techniczna Ochrona dziko żyjących zwierząt w projektowaniu i realizacji inwestycji transportowych – doświadczenia i problemy ŁAGÓW 20-22.06.2011

Rysunek 7: Korytarze ekologiczne na terenie gminy Jasienica

Źródło: <http://mapy.orsip.pl/imap/?locale=pl&gui=new&sessionID=59590>

3.11 Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt

Poza ochroną cennych przyrodniczo obiektów i obszarów ustawa o ochronie przyrody przewiduje również ochronę gatunkową dla elementów flory i fauny, których listę zawierają odpowiednie rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska. Celem tej ochrony jest: „...zabezpieczenie dziko występujących roślin lub zwierząt oraz ich siedlisk, a w szczególności gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, jak też zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej⁵”.

Według obecnego stanu wiedzy, na terenie gminy Jasienica, bądź w jej otoczeniu, występuje kilkadziesiąt chronionych gatunków roślin⁶, m. in.:

1. gatunki objęte ochroną ścisłą⁷:

- Salwinia pływająca** (*Salvinia natans*) – często spotykana na stawach hodowlanych w Międzyrzeczu, Landeku, Starej Wsi, Wilamowicach i Czechowicach- Dziedzicach.

⁵ art. 27 ustawy o ochronie przyrody

⁶ wg: Zajac M. 1989. Flora południowej części Kotliny Oświęcimskiej i Pogórza Śląskiego. Zesz. Nauk. UJ, Prace Bot., 19, Kraków.

Jędrzejko K., Klama H., Żarnowiec J. 1985. Flora naczyniowa rezerwatów przyrody „Jeleniak-Mikuliny” i „Rotuz” ze szczególnym uwzględnieniem gatunków leczniczych. W: Jędrzejko (red.) 1985. Ocena naturalnych zasobów roślin leczniczych metodami geobotanicznymi. Wyd. ŚLAM. Katowice.

Jędrzejko K., Klama H., Żarnowiec J. 1985. Flora naczyniowa Kóz (Pogórze Śląskie, Beskid Mały) ze szczególnym uwzględnieniem roślin leczniczych. W: Jędrzejko (red.) 1985. Ocena naturalnych zasobów roślin leczniczych metodami geobotanicznymi. Wyd. ŚLAM. Katowice.

Wilczek Z., Palowska M., Sierka W. 2001. Waloryzacja przyrodnicza gminy Jaworze. KGiOP UŚ, Katowice, maszynopis.

Wilczek Z., Palowska M., Blarowski A., Wojtoń T. 2002. Waloryzacja przyrodnicza rezerwatu „Morzyk” pod kątem wydzielienia fragmentu jego terenu pod budowę drogi ekspresowej „S1” relacji Częstochowa-Bielsko-Biała-Cieszyn wraz z korektą granic i powierzchni. KGiOP UŚ, Katowice, maszynopis.

Wilczek Z., Palowska M., Bożek J. 1999. Waloryzacja przyrodnicza doliny rzeki Żylicy w granicach gminy Buczkowice. KGiOP UŚ, Katowice, maszynopis.

Wilczek Z. 2003. Projektowane rezerваты Pogórza Śląskiego. Chronimy przyr. ojcz., 59,4, Kraków.

Wilczek Z. 2003. Zbiorowiska nieleśne Beskidu Śląskiego i możliwości ich ochrony. KGiOP UŚ, Katowice, maszynopis

⁷ podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie określenia listy gatunków roślin rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów właściwych dla tych gatunków i odstępstw od tych zakazów z dnia 11 września 2001 r. (Dz. U. nr 106, poz. 1176 z dnia 29 września 2001 r.) http://www.mos.gov.pl/mos/akty-p/rozp_ros.html [2001.10.14];

- b) **Podrzeń żebrowiec** (*Blechnum spicant*) – często występuje w Beskidzie Śląskim i Beskidzie Małym w gminie Jaworze (w dolinie potoku Wysokiego, w kompleksie leśnym pomiędzy ul. Wrzosową i Cisową i w Jaworzu Nałężu, poniżej polany Grabka); w gminie Buczkowice (obfite stanowisko na stokach Skalitego); w gminie Kozy na stokach Hrobaczej Łąki.
- c) **Widłak goździsty** (*Lycopodium clavatum*) – pojedyncze okazy stwierdzono w gminie Jaworze – w dolinie Kamiennego Potoku, w sąsiedztwie drogi leśnej i przy żółtym szlaku turystycznym na polanie pod Błatnią oraz w gminie Kozy na stokach Groniczka.
- d) **Kotewka orzech wodny** (*Trapa natans*) – porasta stawy hodowlane w Międzyrzeczu, Landeku, Starej Wsi, Wilamowicach i Czechowicach Dziedzicach
- e) **Wawrzynek wilczelyko** (*Daphne mezereum*) – pojedyncze okazy spotykane są na: Młyńskiej Kępie, w dolinie Wysokiego Potoku w kompleksie leśnym pomiędzy ul. Cisową i Wrzosową w gminie Jaworze; w dolinie Żylicy w gminie Buczkowice; w kompleksie leśnym w Janowicach – gmina Bestwina; w gminie Jasienica – w projektowanym rezerwacie „Grabówka” oraz w rezerwacie „Morzyk”.
- f) **Bluszcz pospolity** (*Hedera helix*) – gatunek często i licznie występujący na terenie gminy Jaworze w obrębie Pogórza Śląskiego. Największe stanowiska występują na Młyńskiej Kępie i w Parku Zdrojowym, w gminie Porąbka stwierdzony w rezerwacie „Zasolnica”.
- g) **Barwinek pospolity** (*Vinca minor*) – gatunek licznie występujący na terenie Jaworza w obrębie Pogórza Śląskiego. Obfite stanowisko stwierdzono w kompleksie leśnym pomiędzy ul. Wrzosową i Cisową i w lesie nad Jasionką, w gminie Jasienica częsty w rezerwacie „Dolina Łańskiego Potoku”
- h) **Dziwięcśl bezłodygowy** (*Carlina acaulis*) – występuje pojedynczo na słonecznych polanach: na polanie pod Błatnią, pod Przykrą, pod Palenicą, polanach Grabka, Wawrzyczkowej Kępie w gminie Jaworze oraz w gminie Kozy na stokach Hrobaczej Łąki, najliczniej w gminie Szczyrk na polanach na Skrzycznym i Malinowie .
- i) **Lilia złotogłów** (*Lilium martagon*) – najbardziej liczne stanowisko na terenie gminy Jaworze, liczące 17 okazów, stwierdzono na Borowinie w pobliżu drogi stokowej. Pojedynczo występuje na Wysokim przy niebieskim szlaku turystycznym na Błatnią, u źródeł Szerokiego Potoku, w sąsiedztwie cmentarza ewangelickiego, w zaroślach przy ul. Pałacowej, w gminie Kozy gatunek rzadki – buczy na Groniczku.
- j) **Śnieżyczka przebiśnieg** (*Galanthus nivalis*) – występuje pojedynczo w lasach liściastych: w gminie Jaworze - nad Jasionką w nadrzecznej olszynie górskiej, na Wysokim w żyznej buczynie karpackiej, na północnym stoku Wielkiej Polany w sąsiedztwie żółtego szlaku z Jaworza Górnego na Błatnią
- k) **Kukulka Fuchsa** (*Dactylorhiza fuchsii*) – występuje pojedynczo w gminie Jaworze – w kompleksie leśnym za DW “Jawor” oraz u źródeł potoku przepływającego przez kompleks leśny pomiędzy ul. Wrzosową i Cisową, na skraju lasu w sąsiedztwie ul. Cisowej, częściej spotykana na łąkach wilgotnych łąkach w gminach: Buczkowice, Szczyrk, Kozy.
- l) **Kukulka szerokolistna** (*Dactylorhiza majalis*) – występuje w rezerwacie „Rotuz” oraz na stokach Hrobaczej Łąki w Kozach oraz wilgotnych łąkach w Rudzicy i Międzyrzeczu, gmina Jasienica
- m) **Podkolan biały** (*Platanthera bifolia*) – najczęściej spotykany gatunek z rodziny storczykowatych. W gminie Jaworze najliczniej występuje w dolinie Kamiennego Potoku, poza tym stwierdzony został na Wysokim, przy szlaku na Błatnią, w kamieniołomie na Buczniku w Jaworzu Nałężu; w Kozach dosyć częsty na wilgotnych łąkach porastających stoki Hrobaczej Łąki.
- n) **Kruszczyk szerokolistny** (*Epipactis helleborine*) – występuje pojedynczo na Młyńskiej Kępie, Wzgórzu Zamczysko, nad potokiem przepływającym przez kompleks leśny pomiędzy ul. Wrzosową i Cisową, u podnóża Bucznika w obrębie gminy Jaworze, w gminie Jasienica w rezerwacie „Morzyk”, w Buczkowicach u podnóża Skalitego, w Kozach na stoku Hrobaczej Łąki, w gminie Porąbka w rezerwacie „Zasolnica”.
- o) **Buławnik wielkokwiatowy** (*Cephalanthera damasonium*) – stwierdzony na dwóch stanowiskach liczących kilka okazów: na Młyńskiej Kępie, w parku przed kościołem katolickim jedynie w gminie Jaworze.
- p) **Gnieźnik leśny** (*Neottia nidus-avis*) – stwierdzony został w parku pałacowym w sąsiedztwie amfiteatru w Jaworzu. W projektowanym rezerwacie „Grabówka” w gminie Jasienica oraz w lasach grądowych na Dużej Kępie w gminie Kozy.
- q) **Mieczyk dachówkowaty** (*Gladiolus imbricatus*) – najczęściej spotykany w Szczyrku na polanie Doliny na Skrzycznym, na Hali Pośredniej na stoku Malinowa oraz na stokach Magury

- r) **Grażel żółty** (*Nuphar luteum*) – stwierdzony w Jaworzu na jednym stanowisku, na stawie położonym koło Kościoła katolickiego.
 - s) **Orlik pospolity** (*Aquilegia vulgaris*) – w Jaworzu występuje w zaroślach w sąsiedztwie cmentarza ewangelickiego, w gminie Jasienica stwierdzony został w rezerwacie „Dolina Łańskiego Potoku”.
 - t) **Tojad mocny** (*Aconitum firmum*) – spotykany w sąsiedztwie źródeł i wzdłuż górnych odcinków potoków na stokach Malinowa i Malinowskiej Skały w Szczyrku.
 - u) **Listera jajowata** (*Listera ovata*) – pojedyncze okazy napotkano w grądzie subkontynentalnym na Młyńskiej Kępie w Jaworzu, w projektowanym rezerwacie „Łukaszowe gaje” w gminie Jasienica.
 - v) **Ciemnówka zielona** (*Veratrum lobelianum*) – najliczniej w rezerwacie „Dolina Łańskiego Potoku” w gminie Jasienica, pojedyncze okazy występują w kompleksie leśnym pomiędzy ul. Wrzosową i Cisową w Jaworzu oraz na polanie w Szczyrku-Solisku.
 - w) **Rosiczka okrągłolistna** (*Drosera rotundifolia*) – licznie występuje w rezerwacie „Rotuz”, pojedynczo w Szczyrku, na stoku Skalitego oraz na śródleśnym torfowisku w Kozach-Zagrodzie.
2. gatunki objęte ochroną częściową⁸:
- a) **Cis pospolity** (*Taxus baccata*) – nasadzony w sąsiedztwie ul. Cisowej i przy zabudowaniach w Jaworzu Nałężu. Chroniony w Jaworzu w formie pomników przyrody.
 - b) **Goździk kropkowany** (*Dianthus deltoides*) – pojedyncze okazy występują w Jaworzu Nałężu nad Jasionką w pobliżu mostu w sąsiedztwie Ośrodka Harcerskiego, w kamieniołomie na Buczniku, na polanach Grabka, w Kozach częsty w murawach w Górnej Wsi i na Małej Kępie.
 - c) **Kopytnik pospolity** (*Asarum europaeum*) – występuje w lasach liściastych, w gminie Jaworze na Wzgórzu Zamczysko i na Młyńskiej Kępie, w dolinie Żylicy w Buczkowicach i Rybarzowicach, w projektowanym rezerwacie „Grabówka” w gminie Jasienica.
 - d) **Pierwiosnek wyniosły** (*Primula elatior*) – występuje często w lasach liściastych na Młyńskiej Kępie, Wzgórzu Zamczysko, w kompleksie leśnym pomiędzy ul. Wrzosową i Cisową, u źródeł Jasionki – w gminie Jaworze, częsty na terenie gminy Kozy gdzie rośnie na łąkach i w lasach liściastych, w gminie Jasienica podawany z rezerwatu „Łukaszowe Gaje”.
 - e) **Naparstnica purpurowa** (*Digitalis purpurea*) – gatunek często i licznie występujący na obszarze Beskidu Śląskiego, na Buczniku, u podnóża Palenicy, na Borowinie w gminie Jaworze.
 - f) **Marzanka wonna** (*Galium odoratum*) – występuje głównie w lasach liściastych, w nadrzecznej olszynie górskiej nad Jasionką, w grądzie na Młyńskiej Kępie, w żyznej buczynie karpackiej na Buczniku, w jaworzynie górskiej z miesięcznicą na Palenicy w granicach gminy Jaworze a także w projektowanym rezerwacie „Grabówka” w gminie Jasienica; w gminie Kozy na stokach Hrobaczej Łąki i Gaików; w gminie Porąbka – w rezerwacie „Zasolnica”.
 - g) **Konwalia majowa** (*Convallaria majalis*) – stwierdzono w ilości kilkunastu okazów na skraju lasu przy ul. Jeżynowej w dolinie Jasionki w gminie Jaworze oraz w projektowanym rezerwacie „Grabówka” w gminie Jasienica.
 - h) Bagno zwyczajne (**Ledum palustre**) – występuje pojedynczo w obrębie zbiorowisk borowych rezerwatu „Rotuz” w gminie Czechowice-Dziedzice.
3. Gatunki rzadkie i zagrożone⁹
- a) **Turzyca bagienna** (*Carex limosa*) - gatunek rzadki w Polsce (kategoria zagrożenia LR – niskiego ryzyka), występuje na torfowisku w rezerwacie „Rotuz” w liczbie kilku okazów
 - b) **Turzyca zwisła** (*Carex pendula*) - jest gatunkiem charakterystycznym dla podgórskiego łęgu jesionowego Carici remotae-Fraxinetum, gatunek osiągający w Polsce północną granicę zasięgu, rzadki, występuje w gminie Jaworze w Nałężu i w gminie Bestwina- w Janowicach.
 - c) **Turzyca zgrzeblowata** (*Carex strigosa*) – gatunek rzadki w Polsce (kategoria zagrożenia LR – niskiego ryzyka), jest gatunkiem charakterystycznym dla podgórskiego łęgu jesionowego Carici remotae-Fraxinetum w powiecie bielskim występuje w Rudzicy (5 stanowisk) oraz w Międzyrzeczu Górnym w gminie Jasienica .

Do godnych uwagi elementów fauny, mających na terenie gminy, bądź terenach bezpośrednio przyległych do jej granic populacje o liczebności znaczącej w skali kraju należy zaliczyć następujące gatunki:

⁸ podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie określenia listy gatunków roślin rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów właściwych dla tych gatunków i odstępstw od tych zakazów z dnia 11 września 2001 r. (Dz. U. nr 106, poz. 1176 z dnia 29 września 2001 r.) http://www.mos.gov.pl/mos/akty-p/rozp_ros.html [2001.10.14];

⁹ wg. „Polska Czerwona Księga Roślin. Paprotniki i Rośliny Kwiatowe. Polish Red Data Book Of Plants. Pteridiophytes and Flowering Plants.” (Kazmierczakowa R., Zarzycki K. — red.) Inst. Botaniki im W. Szafera, Inst. Ochrony Przyrody PAN. Kraków 2001 .

- Wilk (*Canis lupus*) – Beskid Śląski (2 watahy o zmiennej liczebności¹²);
- Nietoperze (*Chiroptera*) – łącznie 13 gatunków na terenach: jaskiń i wychodni skalnych Beskidu Małego i Śląskiego, najwięcej (11) w Beskidzie Małym;
- Bocian czarny (*Ciconia nigra*) – notowane stanowiska (miejsca lęgowe) w lesie „Morzyk” (Grodziec Śl.), rezerwacja przyrody „Dolina Łańskiego Potoku”;
- Bocian biały (*Ciconia ciconia*) – liczna populacja w dolinie Wisły, Soły oraz ich dopływów (kilkadziesiąt miejsc gniazdowania – realizacja „programu ochrony bociana białego” z udziałem PTPP „Pro Natura”);
- Sowa płomykówka (*Tyto alba*) – nieliczne stanowiska w starych zabudowaniach, wieżach kościelnych (realizacja programu ochrony z udziałem działu Przyrody Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu oraz z ZPKWŚ O/Żywiec)

3.12 Zabytki

Na terenie gminy Jasienica, poszczególnych sołectwach, znajdują się następujące zabytki:

1. BIELOWICKO - w miejscowości znajdują się świeckie zabytki architektury i budownictwa (5 domów, 3 stodoły oraz zagroda), a także zabytki architektoniczne (5 stanowisk). Istotne znaczenie mają zabytki sakralne do których zaliczają się: krzyż kamienny z 1902r., krzyż betonowy z lat 40-tych XX w., Kościół parafialny rzymsko-katolicki pw. Św. Wawrzyńca z 1701r. oraz cmentarz parafialny z ok. 1701r.
2. BIERZY - wieś słynie z zabytkowego Kościoła rzymsko-katolickiego pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1910r.
3. GRODZIEC - w miejscowości występują świeckie zabytki architektury i budownictwa, w tym najważniejsze: zespoły folwarczne z II poł. XIX w. oraz II poł. XVIII, zespół zamkowy –parkowy, Zamek z 1542r., młyn z XIX w., Remiza OSP z 1926r. oraz zabytki sakralne w tym Kościół pw. św. Bartłomieja z 1910r., kaplica grobowa Zoblów na wzgórzu Goruszka z II połowy XIX w. oraz Cmentarz parafialny rzymsko - katolicki ul. Kościelna z 1894r. W miejscowości występuje także 11 stanowisk archeologicznych.
4. IŁOWNICA - we wsi znajdują się świeckie zabytki architektury i budownictwa, w tym zespół dworski z 1690r., dwór murowany z 1690r. oraz 2 obory z XIX w., 4 domy oraz zagroda. Do zabytkowych obiektów sakralnych w miejscowości zaliczyć można 5 kapliczek oraz krzyż kamienny z II poł XIX w.
5. JASIEŃCA - w miejscowości występują świeckie zabytki architektury i budownictwa, w tym 26 domów, fabryka mebli „Mundus” z ok. 1890r. oraz budynek szkoły z 1920r. Do najważniejszych zabytków sakralnych można zaliczyć Kościół parafialny rzymsko-katolicki pw. Św. Jerzego z 1787r. wraz z plebanią oraz Kościół ewangelicko-augsburski Zmartwychwstania Pańskiego wraz z cmentarzem (XIX w.). We wsi znajdują się również zabytki archeologiczne (6 stanowisk). Jasienica może pochwalić się Sztandarem Związku Zawodowego Polskich Chrześcijańskich Robotników w Jasienicy. Sztandar został poświęcony w 1910r. W ukryciu przetrwał ostatnią zawieruchę wojenną.
6. LANDEK - w miejscowości znajdują się świeckie zabytki architektury i budownictwa, w tym zespół dworsko-folwarczny z ok. 1836r., dwór z parkiem dworskim z 1936r. oraz Remiza OSP z 1912r. Zabytkami sakralnymi w miejscowości są krzyże przydrożne z 1898r. oraz 1910r. oraz kapliczka murowana z końca XIX w. Na terenie miejscowości występuje jedno stanowisko archeologiczne.
7. ŁĄZY - w miejscowości występują świeckie zabytki architektury i budownictwa, w tym budynek szkoły z ok. 1920 r. oraz zabytki sakralne do których zaliczyć możemy krzyż kamienny z 1902 r. oraz cmentarz z 1937 r.
8. MAZAŃCOWICE - w miejscowości znajdują się świeckie zabytki architektury i budownictwa, w tym 26 domy, park z aleją dojazdową z końca XVIII w. Do najważniejszych zabytków sakralnych zaliczamy Kościół ewangelicko-augsburski Zbawiciela z 1930r., budynek kościoła parafialnego pod wezwaniem Świętej Marii Magdaleny wzniesiony w latach 1898 –1901 w stylu neogotyckim, krzyż z wizerunkiem Chrystusa krzyżowanego, usytuowany na osi kościoła parafialnego pod wezwaniem Świętej Marii Magdaleny wzniesiony w 1905r. w stylu neogotyckim, cmentarz parafialny rzymsko-katolicki z końca XIX w. W miejscowości znajdują się także zabytki architektoniczne (8 stanowisk).
9. MIĘDZYRZECZE DOLNE - w miejscowości znajdują się świeckie zabytki architektury i budownictwa -12 domów, zabytki sakralne –3 krzyże kamienne oraz zabytki archeologiczne –15 stanowisk.
10. MIĘDZYRZECZE GÓRNE - we wsi występują świeckie zabytki architektury i budownictwa – 36 domów, Remiza OSP z 1908r., zabytki sakralne, w tym Kościół ewangelicko-augsburski, cmentarz

parafii rzymsko-katolickiej oraz plebania z ok. 1900r. oraz krzyże pokutne .Zabytki archeologiczne obejmują 10 stanowisk.

11. ROZTROPICE - w miejscowości znajdują się świeckie zabytki architektury i budownictwa, w tym zespół folwarku górnego z poł. XIX w. wraz z dworem zwanym „zameczkiem”, spichlerz z poł. XIX w., domy oraz budynki mieszkalne. Zabytkiem sakralnym w miejscowości jest krzyż kamienny z 1900r. We wsi znajdują się 2 stanowiska należące do zabytków archeologicznych.
12. RUDZICA – we wsi znajdują się świeckie zabytki architektury i budownictwa, w tym zespół dworsko-parkowy, dwór z parkiem dworskim z I poł. XVII . oraz 9 domów. Do zabytków sakralnych zaliczamy Kościół parafialny rzymsko-katolicki pw. Narodzenia Św. Jana Chrzciciela z 1782r., kapliczkę Św. Nepomucena z II poł. XIX w., cmentarz parafialny z II poł. XIX w. oraz krzyże i figury przydrożne. Zabytki archeologiczne – 4 stanowiska .Zabytkiem ruchomym, którym może pochwalić się sołectwo jest m.in. sikawka konna z 1905r.
13. ŚWIĘTOSZÓWKA - w miejscowości występują świeckie zabytki architektury i budownictwa, które obejmują 2 domy z XX w. oraz zabytki sakralne -zespół kościelno - cmentarny ewangelicko-augsburski, kościół ewangelicko-augsburski z 1910r. wraz z cmentarzem. Zabytki archeologiczne – 2 stanowiska.
14. WIESZCZĘTA – we wsi znajdują się zabytki sakralne, do których należą zespół kościelno - cmentarny parafii ewangelicko –augsburskiej z 1912r., kościół ewangelicko-augsburski z 1912r. wraz z cmentarzem przykościelnym.

4. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ USTALEŃ PROJEKTU STRATEGII NA ŚRODOWISKO

4.1 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń zawartych w projekcie Strategii

W przypadku braku realizacji działań zawartych w projekcie Strategii ujemnym skutkiem dla środowiska będzie przede wszystkim :

- wzmożona emisja hałasu do środowiska z obszarów dróg lokalnych przewidzianych do modernizacji;
- zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi w przypadku braku budowy chodników oraz elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego w ciągu istniejących tras komunikacyjnych;
- zachowanie obecnego poziomu emitowanych do powietrza zanieczyszczeń ze względu na nieprzeprowadzanie termomodernizacji budynków oraz brak wsparcia i rozwoju przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii na terenie gminy;
- zagrożenie pogarszania się właściwego stanu gleb, wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku zaniechania rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej oraz braku budowy przydomowych oczyszczalni ścieków;
- utrzymanie dotychczasowego ryzyka zagrożenia powodziowego wskutek zaniechania realizacji zbiornika retencyjnego w Międzyrzeczu Górnym;
- zachowania obecnej ilości wyrobów zawierających azbest wykorzystywanych w budownictwie na terenie gminy z zagrożeniem dla zdrowia ludzi;
- zmniejszenie ilości enklaw ekosystemu, występujących w postaci zadrzewień śródpolnych.

Ponadto w związku z zaniechaniem realizacji zadań ujętych w projekcie Strategii możliwe są także pozytywne skutki dla środowiska, np.:

- pozostawienie zadrzewień przydrożnych, które spełniają funkcje ochronne;
- ograniczenie terenów zajmowanych przez nowe przedsięwzięcia budowlane, w tym zachowanie na obecnym poziomie powierzchni biologicznie czynnych;
- utrzymanie warunków siedliskowych, które gwarantują występowanie określonych gatunków i wykształcanie siedlisk, w tym miejsc żerowania;
- nie zostanie zaburzony obecny krajobraz i w konsekwencji sposób wykorzystywania przestrzeni przez zwierzęta.

Reasumując powyższe zaniechanie realizacji zadań określonych w projekcie „Strategii...” nie zmniejszy obecnego poziomu emitowanych zanieczyszczeń do powietrza, gleby oraz wód powierzchniowych i podziemnych a każde może przyczynić się do zachowania obecnego stanu siedlisk i warunków bytowania organizmów żywych, wobec czego wdrażanie działań zawartych w projekcie Strategii należy przeprowadzić zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, co przy zastosowaniu działań minimalizujących negatywne skutki bezpośrednio przyczyni się do poprawy stanu środowiska jako całości.

4.2 Wpływ realizacji projektu na poszczególne aspekty środowiska

W niniejszej części prognozy oddziaływania na środowisko zawarto wpływ na środowisko przede wszystkim przedsięwzięć, których lokalizacja została konkretnie wskazana w projekcie „Strategii...”, a w przypadku braku możliwości wskazania konkretnej lokalizacji zamierzenia wskazano ich przewidywane, potencjalne oddziaływanie na środowisko. Należy także zaznaczyć, że w przypadku przedsięwzięć kwalifikujących się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, bądź mogących negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000 przed ich realizacją konieczne będzie uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, bądź przeprowadzić ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000. Na etapie uzyskiwania przedmiotowej decyzji zostaną ustalone konkretne warianty zamierzenia i oceniony ich wpływ na środowisko.

4.2.1 Wpływ na różnorodność biologiczną, roślinność oraz zwierzęta

Dobry stan środowiska naturalnego decyduje w znaczącym stopniu o warunkach życia mieszkańców, zdolności do rozwoju nowych inwestycji, a tym samym rozwoju infrastruktury oraz usług publicznych.

Wśród zadań zawartych w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016–2025” można odnaleźć takie, których realizacja będzie związana z oddziaływaniem na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta. Część z tych zadań będzie miała pozytywny wpływ, część z nich będzie ingerować tylko w czasie

realizacji zadań, inne z kolei przyczynią się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej w miejscu wykonywanych inwestycji i prac.

Projekt „Strategii...” obejmuje swoim zakresem przestrzennym głównie obszar gęsto zamieszkały i przekształcony wskutek działalności człowieka. Szereg zadań planowanych w ramach projektu Strategii dotyczy obszarów zmienionych antropogenicznie i nie spowoduje zabudowy i fragmentacji obszarów cennych przyrodniczo.

Projekt „Strategii...” zakłada budowę nowych odcinków i modernizację istniejących dróg na terenie gminy. Zadanie to będzie wiązało się z trwałym przekształceniem powierzchni terenów oraz zniszczeniem dotychczasowej roślinności na terenach budowy. Planowane nowe odcinki dróg mogą zaburzać lub utrudniać migrację zwierząt lądowych. W celu zminimalizowania oddziaływań na etapie realizacji i eksploatacji należy oszczędnie wykorzystywać teren przeznaczony pod realizację przedsięwzięcia a także pozostawić roślinność, która nie koliduje w żaden sposób z planowanymi zamierzeniami (np. zadrzewienia przydrożne), bądź wprowadzić w miejsca przekształcone nowe zbiorowiska roślinne, a także zagwarantować migrację zwierząt i roślin w sposób nieutrudniony.

Budowa zbiornika retencyjnego w Międzyrzeczu Górnym może przynieść negatywny wpływ na bioróżnorodność w miejscu powstania zbiornika. Wybudowanie zbiornika retencyjnego może przyczynić się do powstania bariery dla wędrówek ryb oraz innych organizmów wodnych, zmienić warunki siedliskowe, zniszczyć lokalne siedliska kręgowców i bezkręgowców związanych z nurtem rzeki, na której ma powstać zbiornik, w miejscu powstania zapory lub wskutek zalania otwartych przestrzeni. Wyrównanie przepływów w cieku poniżej zapory może prowadzić do utraty ważnych dla różnorodności biologicznych stanów wysokich i niskich. W związku z tym, że inwestycja ta jest bardzo ważna ze względu na zachowanie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, eliminację skutków suszy oraz zapewnienie dostaw wody na potrzeby lokalnej społeczności warto zminimalizować negatywny wpływ na różnorodność biologiczną, roślinność oraz zwierzęta poprzez ograniczenie powierzchni cennych siedlisk przyrodniczych na etapie budowy zapory, wyposażenie zapory we właściwie zaprojektowane urządzenia umożliwiające wędrówkę ryb (np. przepławki) i pozwalające zachować drożność biologiczną cieku, pozostawienie w czaszy zbiornika tzw. elementów habitatowych (np. głazy, kamienie, zwalone pnie drzew, gałęzie) stanowiących niezbędną część przestrzeni życiowej ryb i innych organizmów wodnych, a także utworzenie wysp w czaszy zbiornika wykorzystywanych jako miejsca lęgowe ptaków wodnych.

Pozytywny wpływ na bioróżnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta będzie mieć rozbudowa gminnego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz prawidłowa realizacja programu usuwania wyrobów azbestowych na terenie gminy. Niekontrolowany wywóz odpadów przez mieszkańców mógłby niszczyć naturalne siedliska zwierząt, roślin oraz grzybów, powodując jednocześnie degradację środowiska i gruntu, co przyczynia się do pogorszenia warunków bytowania i wzrostu roślin oraz stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia zwierząt. Prawidłowa działający system gospodarowania odpadami komunalnymi pozwoli na wyeliminowanie przede wszystkim tworzenia dzikich wysypisk śmieci w lasach czy łąkach, będących naturalnym siedliskiem roślin, zwierząt oraz grzybów.

Wśród zadań Strategii wyróżnia się działania polegające na tworzeniu terenów rekreacyjnych. W ramach tego zadania planuje się, że w odpowiedni sposób zostaną zagospodarowane przestrzenie przewidziane do lokowania infrastruktury sportowo - rekreacyjnej. Tereny te, w zależności od pełnionej funkcji, zostaną wzbogacone układem roślinnym oraz elementami małej architektury, umożliwiającymi rekreację oraz prawidłową gospodarkę odpadami. W celu zminimalizowania oddziaływania na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną należy tereny przeznaczone na cele rekreacyjno – sportowe wykorzystywać w sposób oszczędny, w wykorzystaniu istniejących zbiorowisk roślinnych, przy zabezpieczeniu odpowiedniego stanu ochrony zwierząt dziko występujących na terenach przeznaczonych pod rozwój usług sportowo – rekreacyjnych (np. poprzez ogrodzenie terenu pola golfowego, strzelnicy sportowej, trasy narciarskiej).

Pozytywny wpływ na etapie funkcjonowania nastąpi również wskutek uregulowania gospodarki wodno-ściekowej, w ramach której planuje się budowę nowych odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej lub modernizację istniejącej, a na terenach na których jest to z ekonomicznego punktu nieopłacalne – budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Powyższe działania przyniosą pozytywny efekt poprzez zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach oraz glebie substancjami takimi jak: fosforany, azoty, siarki czy metale ciężkie, w efekcie czego poprawią się warunki bytowania zwierząt i roślin.

Należy jednak zaznaczyć, że na etapie budowy powyższe działania przyniosą krótkotrwale negatywne oddziaływania. Budowa nowej sieci oraz budowa przydomowych oczyszczalni będzie się wiązać z wykonaniem wykopów, przez co zostanie naruszona naturalna struktura gruntu. Zerwana warstwa humusu zostanie zabezpieczona i wykorzystana w czasie przywracania pierwotnego stanu terenu. Podczas prowadzenia prac w bliskim sąsiedztwie drzew należy również odpowiednio zabezpieczyć ich pnie oraz strefę korzeniową, aby nie doszło do uszkodzenia kory i strefy włóśnikowej.

W zakresie zadań polegających na prowadzenie prac termomodernizacyjnych budynków oraz rozbudowy budynków istniejących należy w szczególności uwzględnić ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Uwzględnienie miejsca bytowania ptaków i nietoperzy podczas modernizacji budynków jest konieczne ze względu na przepisy prawa polskiego i wspólnotowego. W celu minimalizacji wpływu na faunę objętą ochroną należy prace prowadzić poza okresami rozrodu i lęgu oraz zabezpieczyć miejsca późniejszego bytowania zwierząt, które utraciły miejsca rozrodu. W ostateczności należy uzyskać stosowne zezwolenie na odstępowanie od zakazów wobec niszczenia siedlisk zwierząt.

Wspieranie zadań ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii jest pojęciem szerokim i w jego zakres wchodzi wiele przedsięwzięć zarówno dla budynków publicznych jak i mieszkalnych, których realizacja może wpływać na środowisko. Wsparcie w głównej mierze będzie polegało na kampaniach edukacyjnych mieszkańców, aby zapoznać ich z OZE oraz zachęcić do zastąpienia paliw konwencjonalnych paliwami z odnawialnych źródeł energii. Pod pojęciem wsparcia kryje się również instalacja systemów OZE w budynkach modernizowanych, celem tworzenia atrakcyjnych warunków mieszkaniowych, poprzez ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń i ochronę środowiska naturalnego. Projekt „Strategii...” zakłada wsparcie tego typu przedsięwzięć. Instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii, które mogą być zrealizowane w ramach projektu „Strategii...”, mogą negatywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze. Instalacje fotowoltaiczne mogą potencjalnie zaburzać migrację zwierząt, powodować efekt lustro wody, ośnienia czy efekt termiczny. Ze względu na zakres oraz skalę inwestycji w OZE w przypadku realizacji konkretnych instalacji konieczne będą pozwolenia oraz opinie pozwalające na ich budowę w danej lokalizacji. Realizacja zadania dotyczącego instalowania odnawialnych źródeł energii w ramach programu Słoneczna Gmina zniweluje zagrożenia związane z zanieczyszczaniem powietrza poprzez polepszenie jego stanu pod kątem składu chemicznego. Polepszenie stanu środowiska będzie miało pośredni pozytywny wpływ na świat flory i fauny poprzez poprawę warunków ich bytowania. Zmniejszenie zawartości związków siarki i azotu w powietrzu zminimalizuje możliwość wystąpienia m.in. kwaśnych deszczów i smogu, mających bezpośredni negatywny wpływ na rośliny, grunt oraz pośredni na zwierzęta.

Listę gatunków zwierząt objętych ochroną określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1348). Rozporządzenie określa gatunki zwierząt, które są:

- objęte ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
- objęte ochroną częściową,
- objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
- wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania

Listę gatunków roślin objętych ochroną określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409). Rozporządzenie to określa:

- gatunki roślin:
- objęte ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
- objęte ochroną częściową,
- objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane oraz sposoby ich pozyskiwania,
- wymagające ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk;
- właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków roślin zakazy i odstępowanie od zakazów;
- sposoby ochrony gatunków roślin, w tym wielkość stref ochrony.

Listę gatunków grzybów objętych ochroną określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408). Rozporządzenie to określa gatunki grzybów:

- objęte ochroną ścisłą,
- objęte ochroną częściową,
- objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane oraz sposoby ich pozyskiwania,
- wymagające ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk;
- właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków grzybów zakazy i odstępowanie od zakazów;
- sposoby ochrony gatunków grzybów, w tym wielkość stref ochrony.

Realizując zadania zawarte w projekcie „Strategii...” należy przestrzegać zasad i zaleceń ww. rozporządzeń, jak również zasad i zakazów określonych w art. 51 i 52 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, przez co zadania realizowane w ramach projektu nie wpłyną na zaburzenia populacji gatunków chronionych, obejmujących spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku, pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości, czy zmniejszenie powierzchni siedliska gatunku.

4.2.2 Wpływ na klimat oraz powietrze atmosferyczne

W projekcie „Strategii...” zaplanowane zostały zadania, które mogą zarówno wpływać pozytywnie na powietrze i klimat, jak również przyczyniać się do pogorszenia tych komponentów środowiska.

Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej wraz z modernizacją systemów wytwarzania energii zmniejszy zapotrzebowanie na ciepło. Będzie się to wiązać z mniejszym spalaniem paliw energetycznych oraz redukcją emisji zanieczyszczeń (głównie CO₂) do atmosfery. Efekt ten spotęguje zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii opartych na lokalnie dostępnych surowcach. Również długotrwały pozytywny wpływ niesie ze sobą wdrożenie programu Słoneczna Gmina, co stanowi warunek obligatoryjny do skutecznego niwelowania zagrożeń związanych z zanieczyszczeniami powietrza oraz poprawą efektywności energetycznej. Sukcesywna realizacja ww. działań prowadzi do zmniejszenia zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej oraz zwiększenia świadomości energetycznej mieszkańców gminy.

Zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej niesie ze sobą poprawę płynności ruchu pojazdów, co zmniejszy ilość zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery. Niemniej jednak rozbudowa sieci drogowej może spowodować zwiększenie stężenia pyłów oraz związków siarki i azotu na obszarach, które wcześniej nie były narażone na tego rodzaju zanieczyszczenia. Jednocześnie zmniejszy się stężenie zanieczyszczeń na obszarach, na których występował wzmożony ruch. Pozytywny wpływ na powietrze będzie miała budowa sieci ścieżek rowerowych łączących miejscowości gminy. Dzięki czemu zwiększy się ruch rowerowy, a ograniczy samochodowy.

Promowanie działań proekologicznych wśród mieszkańców gminy w sposób pośredni wpłynie na stan powietrza na obszarze gminy. Wzrost wiedzy proekologicznej będzie miał wpływ na kształtowanie i szerzenie odpowiednich postaw wobec środowiska, co przyczyni się do poprawy jakości powietrza w niedalekiej przyszłości. Działania te zwiększą świadomość mieszkańców o szkodliwości stosowania odpadów do celów opałowych, co bezpośrednio negatywnie wpływa na skład powietrza poprzez niekontrolowaną emisję zanieczyszczeń do atmosfery. Działania proekologiczne wraz ze wsparciem przedsięwzięć polegających na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii do jej produkcji zmniejszą emisję zanieczyszczeń do atmosfery. Pozwoli to poprawić stan jakości powietrza, a tym samym stan środowiska naturalnego gminy Jasienica.

Przewiduje się, że negatywne oddziaływanie realizacji zadań projektu „Strategii...” na powietrze może wystąpić podczas etapu budowy każdego z zamierzeń inwestycyjnych. Prace ziemne i budowlane nie pozostają bez wpływu na zapylenie powietrza – powodują wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza. W szczególności dotyczy to substancji emitowanych z silników spalinowych (w czasie transportu oraz pracy sprzętu i maszyn roboczych), prac spawalniczych (gazy i pyły), prac malarskich (gazy, głównie lotne związki organiczne) i innych. Tego rodzaju prace nie są obojętne dla ludzi przebywających w pobliżu, szczególnie mieszkańców okolicznych domów – powodują w tym czasie pewną uciążliwość.

W związku z tym, należy ograniczać emisję poprzez:

- zwilżanie powierzchni terenu oraz sypkiego materiału składowanego na pryzmach (piasek) w porze suchej, bezdeszczowej;
- stosowanie sztucznych barier, jakimi są m.in. parkany okalające plac budowy;
- zastosowanie „myjek” do oczyszczania kół, a przede wszystkim zamiatanie na mokro odcinka ulicy, na który wyjeżdżają samochody z budowy, w celu zapobiegnięcia zanieczyszczenia powierzchni ulic;
- unikanie warunków sprzyjających pyleniu podczas przesypywania sypkiego materiału (np. załadunek i rozładunek ciężarówek);
- szybkie zagospodarowanie powierzchni, która została odsłonięta i przez to narażona na emisję wiatrową (np. obsadzanie trawą itp.)

Budowa zbiornika retencyjnego w Międzyrzeczu Górnym nie powinno prowadzić do znaczącego oddziaływania na powietrze atmosferyczne na etapie eksploatacji, natomiast wpływ na powietrze wystąpi podczas prac budowlanych w związku z pracą ciężkiego sprzętu budowlanego, transportem materiałów budowlanych, prowadzeniem prac ziemnych i uzależnione będzie rodzaju i charakteru prowadzonych prac oraz warunków zewnętrznych. W zakresie wpływ na klimat zbiornik retencyjny może przyczynić się do utworzenia lokalnego mikroklimatu występującego na obszarach jeziornych.

Pozostałe z zadań realizowanych w ramach projektu „Strategii...” nie powinny wiązać się z dodatkowymi emisjami do atmosfery, bądź ze zmianami lokalnego klimatu. Zadania te nie spowodują pogorszenia jakości powietrza oraz przekroczenia poziomu dopuszczalnych substancji określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie niektórych poziomów substancji w powietrzu.

4.2.3 Wpływ na ludność

Kluczowym aspektem dla rozwoju regionu i zwiększenia liczby turystów jest stworzenie odpowiedniej infrastruktury technicznej na potrzeby usług turystycznych. Racjonalne wykorzystanie zasobów cennych przyrodniczo dla rozwoju przemysłu przyniesie korzystne efekty zarówno środowiskowe, jak i ekonomiczne oraz wpłynie na zrównoważony rozwój Gminy Jasienica. Jednym z ważnych elementów będzie opracowanie oraz stworzenie sieci ciągów pieszych oraz tras rowerowych. Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb rekreacyjnych i kulturalnych mieszkańców, a także zwiększy chęć do prowadzenia aktywnego stylu życia, co spowoduje poprawę zdrowia i samopoczucie mieszkańców.

Innym ważnym aspektem z punktu widzenia ludności jest wzrost dostępności i jakości oferowanych usług publicznych. Oferowanie wysokiego standardu usług publicznych podnosi średni poziom życia lokalnej społeczności oraz wpływa na wizerunek gminy jako zharmonizowanego i spójnego środowiska społecznego. Należy dążyć do poprawy standardów funkcjonowania placówek publicznych związanych z warunkami startu życiowego dzieci i młodzieży. Również zwiększenie jakości i dostępności oferty kulturowej będzie miało duży wpływ na rozwój lokalnej społeczności. Organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego, takich jak warsztaty międzypokoleniowe, wycieczki, zajęcia sportowo-rekreacyjne oraz wydarzenia kulturalne mają na celu integrację społeczną oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Ważnym zadaniem realizowanym w ramach projektu „Strategii...” będzie zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz poczucie bezpieczeństwa i komfortu przy poruszaniu się mieszkańców niepełnosprawnych.

Jedyną uciążliwością dla mieszkańców, tych znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych rozwojem, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót. W celu minimalizacji wpływu realizacji zamierzeń na ludzi należy wszystkie prace prowadzić w porze dziennej z jednoczesnym zminimalizowaniem pylenia i emisji innych zanieczyszczeń do powietrza.

4.2.4 Wpływ na powierzchnię ziemi oraz krajobraz

Wśród zadań projektu „Strategii...” znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych.

Jednym z celów projektu „Strategii...” jest stwarzanie możliwości do wypoczynku i rekreacji na skutek wzrostu zainteresowania aktywnym spędzaniem czasu wolnego oraz prowadzeniem zdrowego trybu życia przez mieszkańców. Tworzenie terenów rekreacyjnych będzie się wiązać z koniecznością przemieszczania mas ziemnych. Realizacja prac budowlanych spowoduje chwilowe zniszczenie istniejącej powierzchni ziem i naruszenie struktury gleb. Będzie ono występować fragmentarycznie, a po zakończeniu prac budowlanych powierzchnia ziem przyległa do nowych obiektów zostanie przywrócona do stanu pierwotnego. Dlatego zaleca się przed rozpoczęciem tych prac zebranie warstwy humusowej i wykorzystanie jej przy urządzeniu zieleni towarzyszącej. Po zakończeniu prac teren zostanie uprzątnięty, zostanie przywrócony ład przestrzenny.

Bezpośrednie oddziaływanie na krajobraz oraz powierzchnię ziemi nastąpi wskutek realizacji zamierzenia polegającego na budowie zbiornika retencyjnego w Międzyrzeczu Górnym. O ile przewidywana budowa może wpłynąć na krajobraz pozytywnie, o tyle na powierzchnię ziemi będzie to oddziaływanie niekorzystne. Wpływ na powierzchnię ziemi związany jest z koniecznością usunięcia znacznych ilości gleby. Niszczone w ten sposób będą różnorodne profile glebowe. Usunięte warstwy gleby mogą zostać wykorzystane do formowania zapory czołowej oraz bocznych zbiornika. Podniesienie zwierciadła wody może powodować podniesienie poziomów wód gruntowych na terenach sąsiednich, a to z kolei powodować będzie użytkowanie gleb bądź lokalne podtopienia. W celu zniwelowania negatywnego oddziaływania konieczne będzie oszczędne korzystanie z terenu, wykorzystywanie sprawnego sprzętu mechanicznego, celem zminimalizowania zanieczyszczenia gleby materiałami pędnymi oraz rozważenie możliwości wykonania urządzeń zabezpieczających na terenach położonych niżej od zwierciadła wody.

W ramach działań związanych z uregulowaniem gospodarki wodno-ściekowej, negatywne oddziaływanie inwestycji na krajobraz będzie występowało na całej trasie budowy. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i nie spowoduje istotnych zmian w krajobrazie, a po zakończeniu robót i uporządkowaniu terenu – zniknie.

Realizacja zadań inwestycyjnych zawartych w projekcie „Strategii...” w związku z prowadzonymi pracami budowlanymi może się wiązać z powstawaniem odpadów, tj. gruz betonowy, ceglany i ceramiczny. Materiały te po przetworzeniu mogą stanowić cenny surowiec wtórny w postaci pełnowartościowego kruszywa budowlanego mogącego znaleźć zastosowanie podczas budowy obiektów i dróg, zmniejszając tym samym ingerencję człowieka w środowisko naturalne. W związku z powyższym należy podczas prac zapewnić odpowiednią zbiórkę i selekcję odpadów. Najbardziej korzystnie ekonomicznie jest wytwarzanie odpadów w pobliżu budowy, co minimalizuje koszty transportu. Korzyściami płynącymi z wtórnego wykorzystania

surowców jest m.in. minimalizacja powstawania odpadów, powstawanie elementów wysokiej jakości, zmniejszenie hałasu i pylenia. Na etapie projektowania będą podjęte takie działania, które przyczynią się do minimalizacji strumienia odpadów z uwzględnieniem ich odzysku i ponownego użycia.

Zmiana w krajobrazie oraz ingerencja w powierzchnię ziemi może nastąpić wskutek zadań polegających na zapewnieniu odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej. Niewielka skala wielkości tych przedsięwzięć nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

W projekcie „Strategii...” nie planuje się takich zadań, które wiązałyby się z wytwarzaniem i wprowadzaniem szkodliwych substancji i ścieków do gleby, mogących wpłynąć na jakość gruntu. Jedynie podczas prac budowlanych mogą zdarzyć się niekontrolowane wycieki substancji szkodliwych, w związku z czym należy zachować szczególne środki ostrożności.

4.2.5 Wpływ na warunki wodne

Uregulowanie gospodarki wodno - ściekowej zahamuje niekontrolowane odprowadzanie ścieków do wód i gleb oraz wiążący się z tym spływ powierzchniowy i migrację zanieczyszczeń w głąb gruntu na skutek filtracji, co niesie ryzyko skażenia wód. Ponadto możliwość włączenia się do sieci kanalizacyjnej spowoduje rezygnację mieszkańców z korzystania ze zbiorników bezodpływowych, które często są nieszczelne, powodując wycieki zanieczyszczeń do gruntu. Wraz ze ściekami, do gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych przedostają się duże ilości m.in.: azotanów, fosforanów, chlorków, metali ciężkich. Związki te przyczyniają się do: zakwaszenia gleby, zmniejszenia ilości tlenu w wodzie, wzrostu wskaźników BZT₅, ChZT, powodując eutrofizację zbiorników oraz ich zarastanie. Przyczynia się to do pogorszenia walorów jakościowych gleb oraz wód, zmniejszając tym samym ich bioróżnorodność.

Budowa szczelnej sieci kanalizacyjnej uniemożliwi migrację zanieczyszczeń w głąb gruntu, aż do wód podziemnych, co przyczyni się do ochrony tych wód. W przypadku nieopłacalności budowy sieci kanalizacyjnej, ze względu na zbyt duże oddalenie budynków mieszkalnych względem siebie, proponuje się budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Instalacje te, ze względu na nowoczesną technologię, przy właściwej eksploatacji nie będą negatywnie oddziaływać na środowisko.

Poprawnie wykonana instalacja wodno - kanalizacyjna będzie szczelna i zabezpieczona w sposób zapobiegający wydostawaniu się ścieków, czy stratom wody. Sieć kanalizacyjna nie będzie stanowić źródła emisji zanieczyszczeń do wód – są to obiekty zaplanowane z myślą o ochronie środowiska. Na etapie eksploatacji omawiane przedsięwzięcia przyniosą długotrwały pozytywny efekt polegający na kontrolowanym i bezpiecznym dla środowiska gospodarowaniu wodą i ściekami oraz poprawią komfort życia mieszkańców. Ponadto w przypadku prowadzonych prac modernizacyjnych oraz renowacyjnych sieci, przewody zniszczone, nieszczelne zostaną wymienione lub uszczelnione, co przyczyni się do zmniejszenia strat wody na sieci, co wpłynie pośrednio pozytywnie na zasoby wód powierzchniowych i podziemnych.

Pozytywny wpływ na jakość wód nastąpi również na skutek właściwej gospodarki odpadami komunalnymi oraz prawidłowej realizacji programu usuwania wyrobów azbestowych na terenie gminy. Zapobieganie to wyrzucaniu śmieci do lasów, na skraj łąk czy dolin rzecznych. Nielegalne wysypiska śmieci powodują duże zagrożenia dla jakości gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych. W składowanych nielegalnie odpadach bardzo często znajdują się odpady niebezpieczne (m.in. opakowania po farbach, rozpuszczalnikach, zużyty lub zepsuty sprzęt elektroniczny), które stanowią źródło metali ciężkich oraz związków i substancji chemicznych zagrażających zdrowiu i życiu ludzi i zwierząt. Pod wpływem opadów atmosferycznych szkodliwe substancje migrują w głąb podłoża i przedostają się do wód gruntowych, powodując skażenie wody pitnej w miejscowościach nawet bardzo oddalonych od dzikiego wysypiska śmieci. Przewiduje się, że realizacja zadań ukierunkowanych na poprawę systemu gospodarowania odpadami komunalnymi ograniczy zjawisko powstawania nielegalnych składowisk odpadów na terenie gminy.

Innym działaniem mającym pozytywny wpływ na wody będą mieć zadania polegające na budowie i rozbudowie budynków ochotniczych straży pożarnych oraz zakup sprzętu związanego z ograniczeniem i likwidacją zagrożeń wynikających z klęsk żywiołowych. Działania te mają na celu zabezpieczenie terenów oraz budynków mieszkalnych, gospodarczych i usługowych przed podtopieniem i zalaniem.

Budowa zbiornika retencyjnego wpłynie na lokalne warunki hydrologiczne. Retencjonowanie wód w obiektach małej retencji powoduje zatrzymanie wody w okolicznych terenach i opóźnienie jej odpływu. Dzięki temu podwyższa się na tych terenach poziom wód gruntowych, co w przypadku terenów o obniżonych zasobach wodnych i obniżonym poziomie wód gruntowych jest celowe. Dzięki podwyższeniu poziomu wód, zwiększą się zasoby wód podziemnych, a w dalszej kolejności zwiększy się żyzność gleby. W przypadku terenów nizinnych podwyższenie wód gruntowych może skutkować lokalnymi podtopieniami i utrudnieniem użytkowania terenów rolnych. Niemniej jednak, walory przyrodnicze oraz środowiskowe zbiornika retencyjnego wpływają korzystnie na poziom wód gruntowych. W długotrwałych okresach bezdeszczowych, dzięki regulowanemu odpływowi ze zbiornika możliwe będzie zapewnienie przepływu nienaruszalnego w korycie cieku poniżej zbiornika wodnego i zachowanie w nim życia biologicznego. Woda w rzekach posiada właściwości samooczyszczania,

polegającego na występowaniu naturalnych procesów biochemicznych powodujących zmniejszanie się ilości zanieczyszczeń w wodzie. Obiekt ten może przyczyniać się do zmniejszenia przepływu wód w korycie rzeki, co powoduje zmniejszenie prędkości przepływu oraz gromadzenie nanosu na dnie zbiornika wodnego. Sedymentacja zawiesin powoduje zmniejszenie zanieczyszczeń organicznych w wodach, co stanowi jeden z procesów samooczyszczania. Widocznym efektem sedymentacji jest zmniejszenie mętności wody. Należy jednak zauważyć, że w konsekwencji zmniejszania przepływów, zbiorniki wodne ulegają szybkiemu zamuleniu i wypłyceniu oraz procesowi sukcesji. Ponadto gromadząca się zawiesina spowoduje wystąpienie intensywnych przemian biochemicznych, których wynikiem może być pogorszenie jakości wód w zbiorniku. W przypadku sedymentacji zawiesin organicznych, zawierających azot i fosfor, nastąpić może podwyższenie zawartości tych składników w wodach zbiornika oraz w wodach poniżej zbiornika. Konsekwencją podwyższonej zawartości takich substancji organicznych jest wystąpienie zjawiska eutrofizacji. W pierwszej kolejności nastąpi zintensyfikowany wzrost roślinności wodnej – fitoplanktonu, sinic, co spowoduje powstanie zakwitów ograniczających dostęp światła oraz zubożenie warunków tlenowych wody. W efekcie doprowadzi to do śnięcia ryb oraz wyginięcia innych organizmów wodnych. Odpowiednia budowa zbiorników wodnych, prowadzenie prac konserwacyjnych oraz zastosowanie specjalnych gatunków roślin przyczynią się do szybszej wymiany wody w zbiorniku oraz ograniczenia występowania związków organicznych powodujących wystąpienie zjawiska eutrofizacji. Zatrzymanie w zbiornikach naniesionego materiału przyczyni się może również do zwiększanej erozji dennej i brzegowej poniżej zbiornika. Wraz z retencjonowaną wodą, w głąb gruntu przedostają się zanieczyszczenia zawarte w rzekach i potokach, co powoduje pogorszenie stanu wód podziemnych¹⁰.

Pozytywny wpływ na wody mają działania polegające na wspieraniu przedsięwzięć zastępujących konwencjonalne źródła energii i wykorzystujące odnawialne źródła energii do jej produkcji.

Podczas projektowania inwestycji w ramach realizacji kolejnych celów i zadań projektu „Strategii...” należy uwzględnić Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 roku w sprawie warunków, jakie należy spełniać przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800), określające:

- substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, powodujące zanieczyszczenie wód, które powinno być eliminowane oraz substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, powodujące zanieczyszczenie wód, które powinno być ograniczane;
- warunki, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, w tym najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń oraz warunki, jakie należy spełnić w celu rolniczego wykorzystania ścieków;
- miejsce i minimalną częstotliwość pobierania próbek ścieków, metodyki referencyjne analizy i sposób oceny, czy ścieki odpowiadają wymaganym warunkom;
- najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń dla ścieków z oczyszczalni ścieków bytowych i komunalnych oraz dla ścieków z oczyszczalni ścieków w aglomeracji.

Pozostałe zadania planowane w ramach realizacji projektu „Strategii...” nie wpłyną na wody powierzchniowe oraz podziemne, gdyż żadne z nich nie wiąże się z dodatkowym wytwarzaniem i wprowadzaniem zanieczyszczeń (ścieków, odpadów) do wód i gruntu, co mogłoby pogorszyć stan czystości cieków naturalnych i wód podziemnych.

4.2.6 Wpływ na hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Grupa przedsięwzięć zawarta w projekcie „Strategii...” jest związana z podjęciem nowych inwestycji i zadań na obszarze gminy, co będzie skutkowało budową lub rozbudową obiektów, a także zabiegami modernizacyjno-remontowymi. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac.

Działania podejmowane w ramach projektu „Strategii...” powinny uwzględniać obowiązujące normy emisji hałasu ujęte w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

¹⁰ „Prognoza oddziaływania na środowisko Aktualizacji programu malej retencji dla województwa śląskiego”, www.slaskie.pl (20.02.2017 r.),

Głównym źródłem hałasu powstającego na obszarze Gminy Jasienica jest ruch drogowy. Hałas drogowy powstaje w wyniku poruszania się pojazdów (odgłosy pracy silnika, układu wydechowego i napędowego), na styku opony z nawierzchnią drogową. Podstawowymi właściwościami nawierzchni, mającymi największy wpływ na zmniejszenie hałasu są: szorstkość, wielkość ziaren kruszywa i zawartość wolnych przestrzeni. Modernizacja istniejących oraz budowa nowych odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego. Ponadto w przypadku braku utrzymania odpowiednich poziomów hałasu dopuszczalnego możliwe jest zastosowanie ekranów ochronnych oraz dokonanie nowych nasadzeń drzewostanów w pobliżu dróg, które będą stanowiły barierę akustyczną i będą tłumiły uciążliwy hałas komunikacyjny.

Realizacja zadań w ramach uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej i zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę i przeciwpowodziowego będzie się wiązać z wprowadzaniem do środowiska dodatkowego hałasu, który powstanie w czasie prac ziemnych oraz budowy obiektów technicznych. Uciążliwości te ustaną wraz z zakończeniem prac. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń może niemal całkowicie wyeliminować narażenie na to promieniowanie. W przypadku dużych inwestycji istotnym elementem jest zachowanie bezpiecznej odległości od zabudowań. Podziemne linie przesyłowe powinny być zabezpieczone odpowiednią osłoną, co wyeliminuje negatywne oddziaływanie.

4.2.7 Wpływ na zasoby naturalne

W ramach projektu „Strategii...” planuje się inwestycje związane z ograniczeniem wykorzystania konwencjonalnych źródeł energii, a zwiększeniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz modernizacją systemów wytwarzania energii, które pośrednio korzystnie mogą wpłynąć na zasoby naturalne. Wspieranie przedsięwzięć OZE spowoduje spadek zużycia energii ze źródeł kopalnych, będących zasobami naturalnymi. Zasoby naturalne jakie będą wykorzystywane w ramach realizacji inwestycji zawartych w projekcie „Strategii...” to przede wszystkim woda, żwir i piasek, używane w trakcie trwania prac remontowo-budowlanych. Podczas robót budowlanych planuje się oszczędność tych surowców. Wedle powyższego – zadania realizowane w ramach projektu „Strategii...” nie będą wpływały negatywnie na zasoby naturalne gminy.

4.2.8 Wpływ na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

Bezpośredni pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze będzie miało zadanie zawarte w celu strategicznym „Efektywna Ochrona Środowiska oraz zachowanie walorów przyrodniczych Gminy”. Najbardziej widoczne efekty będzie miało zadanie ściśle nakierowane na zwiększanie świadomości wśród mieszkańców w zakresie ochrony małych enklaw ekosystemu w postaci zadrzewień śródpolnych. Działania takie pozytywnie wpływają na florę i faunę, w tym siedliska i gatunki zwierząt, roślin i grzybów objęte ochroną gatunkową.

Planowane działania nie powinny zaburzać przepustowości i funkcjonowania regionalnych korytarzy ekologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Jasienica. Powyższe może zostać niedotrzymane w przypadku realizacji zadania polegającego na budowie zbiornika retencyjnego w miejscowości Międzyrzecze Górne. Jednak przy zastosowaniu odpowiednich działań zapobiegających negatywnemu oddziaływaniu (wybudowanie przepławki) ciągłość korytarza ichtiologicznego winna zostać zachowana. Podobnie może kształtować się oddziaływanie na korytarze ekologiczne w przypadku realizacji zadań polegających na wytyczaniu nowych odcinków oraz modernizacji istniejących dróg, gdzie należy mieć na uwadze zapewnienie odpowiednich warunków do migracji zwierząt, roślin i grzybów. Pozwoli to na wzrost możliwości rekolonizacji i ograniczenie lokalnego wymierania.

Pośrednio na poprawę stanu siedlisk wpływać będą działania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i poprawy jakości powietrza oraz niektórych działań związanych z rozbudową i usprawnieniem zbiorowego systemu transportu. W ich efekcie powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin, szczególnie na terenach podlegających ochronie prawnej.

Uwzględniając przybliżoną lokalizację oraz rodzaj zadań wskazanych do realizacji w projekcie „Strategii...” przeprowadzono wstępną weryfikację potencjalnych konfliktów z obszarem Natura 2000 i wykazano, że realizacja zadania związanego z budową zbiornika retencyjnego cechuje się ryzykiem wystąpienia potencjalnych negatywnych oddziaływań na obszar Natura 2000 Dolina Górnej Wisły PLB240001. Do zidentyfikowanych zagrożeń można wliczyć częściową utratę siedlisk przedmiotów ochrony (zmniejszenie powierzchni szuwarów w obrębie zbiornika; zmniejszenie powierzchni zarośli nadbrzeżnych – miejsc bytowania i żerowania). Rzeczywista ocena zagrożenia wymaga szczegółowych informacji na temat: lokalizacji i parametrów obiektu, sposobu gospodarowania wodami na zbiorniku, zastosowanych metod minimalizacji i kompensacji, a co najważniejsze – faktycznego występowania gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 w miejscu realizacji obiektu lub jego bezpośrednim sąsiedztwie. Stanowi to przedmiot oceny oddziaływania konkretnego przedsięwzięcia na środowisko (w zakresie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na

obszar Natura 2000). Ponieważ zapisy projektu „Strategii...” nie przesądzają o szczegółowej lokalizacji przedsięwzięć ani też nie zawierają parametrów i rozwiązań technicznych obiektu, ustalenia Prognozy adekwatnie do zawartości dokumentu muszą ograniczać się do wskazania wyłącznie hipotetycznego ryzyka negatywnych oddziaływań, które w większości przypadków może być skutecznie wyeliminowane lub ograniczone na etapie projektowania lub realizacji obiektów.

Środki łagodzące zmniejszające negatywne oddziaływanie na stan przyrodniczy podczas budowy zapory:

- przestrzeganie zasady ograniczania powierzchni cennych siedlisk przyrodniczych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku prac budowlanych. Chodzi tu w szczególności o siedliska przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej;
- przestrzeganie zasady ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarza ekologicznego wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła itp.);
- wprowadzenie ograniczeń czasowych wykonywania robót związane z potrzebami ochrony cennych gatunków flory i fauny na terenach zalewowych; – zapewnienie możliwości przeniesienia rzadszych gatunków roślin i zwierząt (m.in. kijanki płazów) ze stanowisk które ulegną zniszczeniu podczas budowy na inne stanowiska w pobliżu. Przy czym przeniesienie gatunków chronionych może odbywać się jedynie po uzyskaniu odrębnego zezwolenia odpowiedniego organu ochrony przyrody.

Środki łagodzące zmniejszające negatywne oddziaływanie na stan przyrodniczy funkcjonowania zapory:

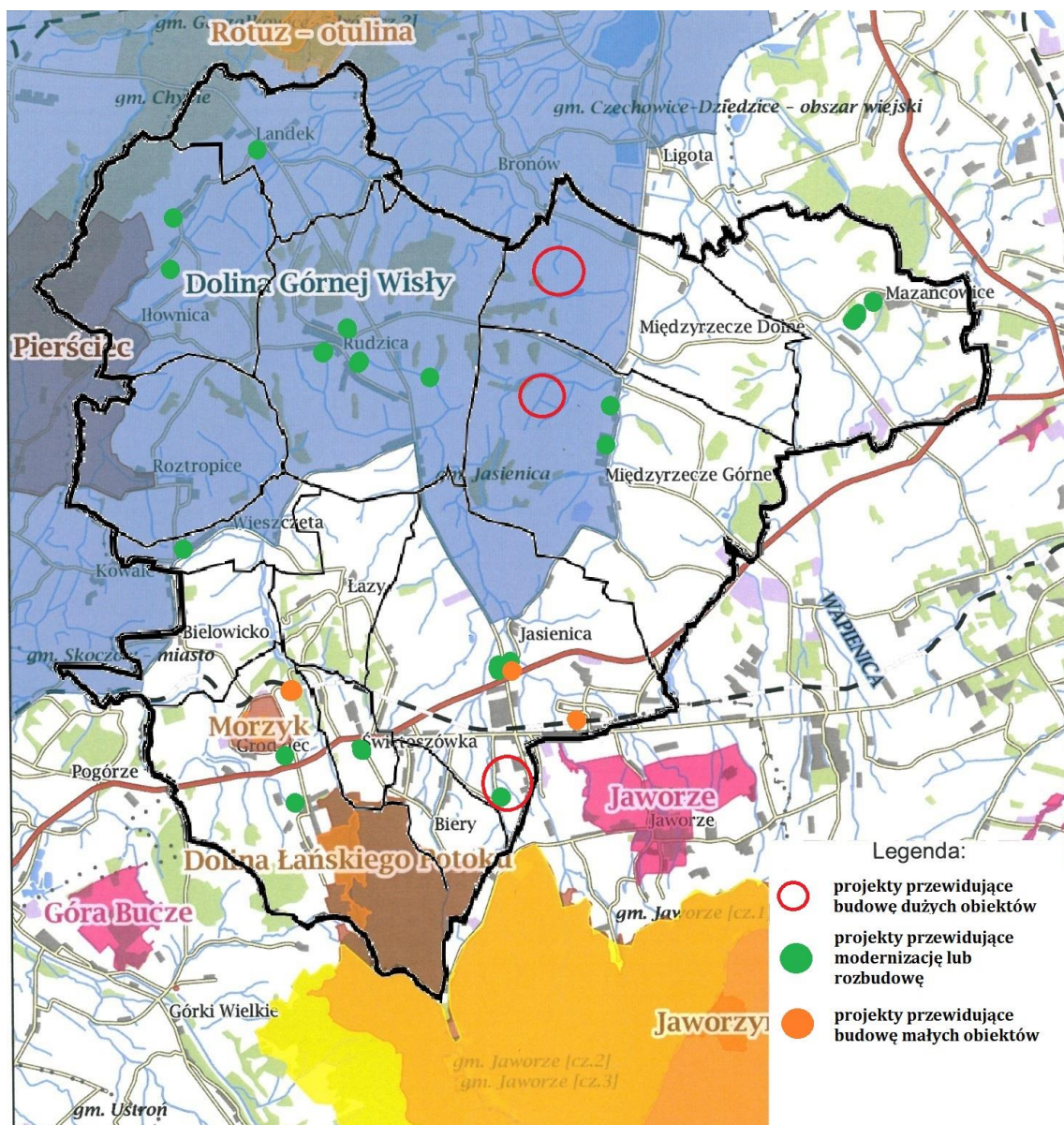
- zaprojektowanie zbiornika jako zbiornika suchego, napełnianego wodą tylko w okresach większych wezbrań;
- zaprojektowanie i wdrożenie do realizacji środków technicznych mających na celu niedopuszczenie do rozwoju erozji dennej na odcinku poniżej piętrzenia (w szczególności: program sterowania transportem rumowiska rzecznoego uwzględniający tzw. dokarmianie rzeki, a w uzasadnionych przypadkach – również budowa progów stabilizujących koryto itp., o ile budowa i funkcjonowanie takich progów nie spowoduje dalszych strat przyrodniczych);
- wykorzystanie zapory dla wywoływania wylewów na terenach doliny rzecznej powyżej piętrzenia (dotyczy to zwłaszcza zbiorników przepływowych na odcinku powyżej stopnia);
- ograniczenie zmian trasy koryta rzeki poniżej zbiornika (prostowanie koryta) oraz usuwania roślinności na brzegach rzeki w celu zwiększenia przepustowości doliny rzecznej dla wód spuszcanych ze zbiornika;
- obniżanie poziomu wody i odsłanianie dna zbiornika w okresach przelotów ptaków wodnych poszukujących pokarmu na dnie spuszcanych zbiorników wodnych (m.in. ptaki siewkowe). Chodzi tu przede wszystkim o okres od początku sierpnia do końca września;
- pozostawianie w czaszy zbiornika tzw. elementów habitatowych (głazy i kamienie, odsypiska kamienne i żwirowe, zwalone pnie drzew, podmyte systemy korzeniowe, nawisy skarp brzegowych, gałęzie i rośliny zwisające z brzegów), stanowiących niezbędną część przestrzeni życiowej ryb i innych organizmów wodnych;
- pozostawienie lub usypywanie wysp w czaszy zbiornika, wykorzystywanych jako miejsca lęgowe ptaków wodnych; – wyposażenie zapory lub stopnia we właściwie zaprojektowane urządzenia umożliwiające wędrówkę ryb (m.in. przepławki) i pozwalające zachować drożność biologiczną cieku. przyrodniczych);
- wykorzystanie zapory dla wywoływania wylewów na terenach doliny rzecznej powyżej piętrzenia (dotyczy to zwłaszcza zbiorników przepływowych na odcinku powyżej stopnia);
- ograniczenie zmian trasy koryta rzeki poniżej zbiornika (prostowanie koryta) oraz usuwania roślinności na brzegach rzeki w celu zwiększenia przepustowości doliny rzecznej dla wód spuszcanych ze zbiornika¹¹

W zakresie rozwoju infrastruktury rekreacyjno – sportowej i sieci komunikacyjnej nowe trasy rowerowe oraz ciągi piesze winny być realizowane poza terenami zajmowanymi przez przedmioty ochrony, zgodnie z zarządzeniem nr 37/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 31 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Wisły PLB240001. Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych może powodować płoszenie ptaków poprzez wchodzenie i wjeżdżanie w pobliże miejsc lęgowych ptaków.

Realizacja zamierzeń wynikających z projektu „Strategii...” nie powinna negatywnie oddziaływać na pozostałe obszary chronione zlokalizowane w granicach administracyjnych gminy, ze względu na ich realizację poza tymi obszarami. W przypadku zamierzeń dotyczących modernizacji bądź rozbudowy dróg lokalnych, tras rowerowych i ciągów pieszych, których lokalizacja na etapie tworzenia niniejszej prognozy nie została konkretnie określona, a może być zlokalizowana w obrębie terenów prawnie chronionych ważnym jest aby zminimalizować oddziaływanie na te obszary. Realizacja tych zadań winna odbywać się w taki sposób aby ograniczyć możliwość dokonywania przekształceń dolin cieków wodnych pełniących funkcję korytarzy ekologicznych, ograniczyć ilość usuwanych drzew i krzewów do minimum, zlokalizować zamierzenia tak, aby

¹¹ „Natura 2000 a gospodarka wodna”, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2009

nie powodowały zwiększenia penetracji przez ludzi terenów o wysokich walorach przyrodniczych oraz nie nasilały poziomu hałasu w środowisku, a także by nie wpływały znacząco na zmniejszenie różnorodności biologicznej, w tym nie wywierały negatywnego wpływu na organizmy wodne zasiedlające koryta rzeczne oraz strefy brzegowe cieków wodnych.

Rysunek 8 Lokalizacja zamierzeń względem granic gminy oraz terenów chronionych

Źródło: opracowanie własne

4.3 Matryca zbiorcza oddziaływań na środowisko

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania projektu Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016–2025 na środowisko przyrodnicze odniesiono się do celów szczegółowych zaproponowanych w projekcie Strategii. W stosunku do każdego zaplanowanego działania przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe.

Ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabeli tzw. macierzy skutków środowiskowych, która jest syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych bądź negatywnych oddziaływań ocenianych zadań na środowisko naturalne. Przy ocenie starano się brać pod uwagę końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływanie na etapie budowy i normalnego funkcjonowania.

Tabela 10: Przewidywane znaczące oddziaływania zadań operacyjnych projektu Strategii

Obszary zapisane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Jasienica do roku 2025”	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
	obszary NATURA 2000	róż. biologiczna	ludzie	zwierzęta	rośliny	woda	powietrze	powierzchnia ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
„Warunki zapewniające satysfakcjonujące codzienne życie mieszkańców Gminy”													
- budowa nowych połączeń drogowych, zapewniających dostępność komunikacyjną szczególnie terenów Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej, - przebudowa istniejących ciągów komunikacyjnych wymagających modernizacji, - przebudowa istniejących skrzyżowań pod kątem ich bezpieczeństwa i przepustowości - budowa chodników wzdłuż istniejących dróg, zapewniających bezpieczeństwo poruszania się osób pieszych po całym terenie gminy, - zaspokojenie potrzeb mieszkańców Gminy Jasienica związanych z korzystaniem z samochodowego transportu publicznego - budowa sieci park&ride wraz z kompletną infrastrukturą towarzyszącą' - zapewnienie potrzeb mieszkańców, związanych z korzystaniem z kolejowego transportu publicznego - utworzenie punktu przesiadkowego w Jasienicy i Grodźcu w okolicy istniejących dworców kolejowych	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	0	N
- budowa miejsc postojowych, umożliwiających parkowanie pojazdów samochodowych przy obiektach użyteczności publicznej na terenie wszystkich sołectw	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	0	N
- rozbudowa wybranych placówek edukacyjnych na terenie poszczególnych sołectw, celem zapewnienia kształcenia dzieci i młodzieży z terenu Gminy na najwyższym poziomie - objęcie dzieci i młodzieży z terenu Gminy programem profilaktyki zdrowotnej a szczególnie profilaktyka stomatologiczna	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	0	0	0	0	0
- rozbudowa i przebudowa wybranych placówek wychowania przedszkolnego na terenie gminy, celem objęcia wysokiej jakości opieką przedszkolną wszystkich dzieci z terenu Gminy	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0	0	0
- budowa ośrodka sprawowania opieki nad osobami starszymi, zależnymi i niepełnosprawnymi (lokalizacja zostanie ustalona zgodnie z zapisami miejscowego MPZP	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0	0	0
- budowa, przebudowa oraz rozbudowa na terenie Gminy obiektów umożliwiających lokowanie podmiotów, świadczących specjalistyczne usługi w ochronie zdrowia, a także usługi rehabilitacyjne szczególnie Ośrodka Zdrowia w Mazańcowicach oraz innych zgodnie z MPZP	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0	0
- budowa/rozbudowa szerokopasmowej sieci internetowej na terenie Gminy z	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0	0	0	0

myślą o jej przekazaniu niezależnemu operatorowi,													
- wznowienie potencjału Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasienicy	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
„Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa na całym terenie Gminy”													
- instalacja systemu monitoringu wizyjnego, obejmującego istotne, z punktu widzenia bezpieczeństwa lokalizacje na terenie Gminy	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0	+
- budowa nowych oraz rozbudowa istniejących budynków OSP na terenie Gminy	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0	+
- zakup wyposażenia ratowniczo gaśniczego na potrzeby jednostek OSP z terenu Gminy	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0	+
- budowa nowych połączeń drogowych, zapewniających dostępność komunikacyjną szczególnie na terenie Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej w Międzyrzeczu Dolnym,	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	N	N
- instalacja energooszczędnego systemu oświetlenia ulicznego, typu LED, z możliwością zasilania ze źródeł odnawialnych,	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- instalacja elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego, celem ograniczenia ryzyka wypadków i kolizji drogowych na wybranych ciągach komunikacyjnych w Gminie	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	N	N
- budowa chodników, zapewniających bezpieczeństwo poruszania się osób pieszych po całym terenie gminy,	+/-	-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	N	N
- budowa zbiornika retencyjnego w Międzyrzeczu Górnym zgodnie z zapisami miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jasienica	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	0	0
„Tworzenie warunków dla dynamicznego rozwoju gospodarczego Gminy”													
- promocja Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej w regionie oraz kraju	+	+	+	+	+	+	0	0	0	+	0	0	0
- uzbrojenie wybranych terenów Gminy w niezbędną infrastrukturę, warunkującą jej rozwój gospodarczy szczególnie na terenie Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej w Międzyrzeczu Dolnym	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
- rozbudowa Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej, jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na szczególnie korzystnych warunkach	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	N	+
- wdrożenie gminnego programu podnoszenia kwalifikacji zasobów lokalnych ludzkich – cykl szkoleń, warsztatów, treningów w wybranych zakresach tematycznych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- rekultywacja i zagospodarowanie terenów zdegradowanych dotychczasową działalnością człowieka – rolniczą, przemysłową, wojskową.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	N	+
- rozszerzenie merytorycznego zakresu usług, świadczonych przedsiębiorcom, prowadzącym działalność na terenie gminy - budowa nowoczesnego targowiska na terenie Gminy, celem stymulowania lokalnego rynku obrotu ekologicznymi produktami rolnymi w miejscowości	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	+

Jasienica w rejonie kościoła i Urzędu Gminy													
- wsparcie oraz promocja lokalnych gospodarstw agroturystycznych													
„Efektywna Ochrona Środowiska oraz zachowanie walorów przyrodniczych Gminy”													
- dokończenie procesu wodociągownia Gminy Jasienica, poprzez rozbudowę sieci wodociągowej													
- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Jasienica													
- budowa zbiornika wodnego o dwóch funkcjach: zabezpieczenie w wodę, eliminacja skutków suszy oraz zabezpieczenie przeciw-powodziowe ze szczególnym uwzględnieniem okresów niedoboru wody oraz suszy	+/-	+/-	++	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	N	++
- realizacja gminnego programu wsparcia- budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach gdzie nie planuje się budowy sieci kanalizacji sanitarnej	+/-	+/-	++	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	N	++
- realizacja gminnego programu wsparcia dla większego zakresu wykorzystania przez mieszkańców Jasienicy odnawialnych źródeł energii na cele związane z energetycznym zaopatrzeniem ich gospodarstw domowych	+	N	+	N	N	0	+	0	+	+	0	0	0
- kontynuacja działań, polegających na kompleksowej termomodernizacji komunalnych budynków Gminy Jasienica	+	+/-	+	+/-	+/-	+	+	+	+	+	+	+	++
- przeprowadzenie gminnego programu usuwania azbestu z terenu Gminy Jasienica	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0	0	+
- rozbudowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie Gminy,	+	+	+	+	+	++	0	+	+	0	N	N	N
- realizacja gminnego programu wsparcia dla większego zakresu wykorzystania przez mieszkańców Jasienicy odnawialnych źródeł energii na cele związane z energetycznym zaopatrzeniem ich gospodarstw domowych oraz realizacja programu "Słoneczna Gmina"	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	0	0	N	0	0
- przeprowadzenie akcji edukacyjnej uświadamiającej rolę małych enklaw ekosystemu- zadrzewień śródpolnych	0	0	++	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- przeprowadzenie cyklu spotkań i szkoleń dotyczących świadomości ekologicznej mieszkańców gminy													
„Sport i rekreacja”													
- budowa ścieżek rowerowych przy istniejących ciągach komunikacyjnych													
- budowa ciągów pieszo – rowerowych przy istniejących ciągach komunikacyjnych													
- budowa zewnętrznych elementów infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, takich jak np. pole golfowe, strzelnica sportowa, korty tenisowe, siłownie zewnętrzne, trasa narciarska, kąpielisko, Aqua Park, place zabaw, etc lokalnych zgodnie z zapisami miejscowego MPZP	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	N	N	N
- budowa tężni solankowej, wraz z zagospodarowaniem lokalnych zasobów solankowych na terenie kompleksu "Drzewiarz" w Jasienicy													
- zagospodarowanie terenów, kwalifikujących się do obsługi ruchu turystycznego zgodnie z zapisami miejscowego MPZP													

- realizacja gminnego programu promocji zdrowia, aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- organizacja imprez lokalnych oraz imprez o znaczeniu i zasięgu ponadlokalnym, nawiązujących swoją tematyką do sportu, rekreacji i zdrowego stylu życia	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0
„Promocja Kultury oraz zachowanie lokalnej spuścizny kulturowej”													
- budowa muszli koncertowej na terenie kompleksu "Drzewiarz" w Jasienicy na potrzeby obsługi imprez artystycznych i wydarzeń kulturalnych na terenie Gminy Jasienica	N	+/-	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0
- rozbudowa amfiteatru w Jasienicy, wraz z wykonaniem zadania kluczowych elementów tej budowli - rozbudowa infrastruktury kompleksu „Drzewiarz” w Jasienicy o elementy zagospodarowania terenu obiektu głównego	N	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0
- przebudowa i rozbudowa infrastruktury - Gminnego Ośrodka Kultury, celem zapewnienia mu funkcji, oczekiwanych przez mieszkańców	N	+/-	+	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	0	0	0	0
- opracowanie, publikacja oraz dystrybucja przewodnika po Śląsku Cieszyńskim ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Jasienica	+	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0
- organizacja imprez lokalnych oraz imprez o znaczeniu i charakterze ponadlokalnym, promujących spuściznę kulturową oraz kulturowe dziedzictwo Gminy	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
„Dobry Samorząd, sprawna administracja”													
- zacieśnianie współpracy z gminami ościennymi w zakresie wspólnej realizacji przedsięwzięć ponadlokalnych	0	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0
- rozbudowa budynku będącego siedzibą Urzędu Gminy celem zapewnienia najwyższej jakości usług publicznych, świadczonych mieszkańcom	+/-	+	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	0	+
- rozszerzenie zakresu elektronicznych usług publicznych, świadczonych na rzecz mieszkańców Gminy	0	+	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

Oznaczenia:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(++) - realizacja celu spowoduje bardzo pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie,

(+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań

4.4 Skumulowane i transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Oddziaływania poszczególnych zadań ujętych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016 – 2025 będą się nakładały w przypadku ich równoczesnej realizacji. Harmonogram realizacji zadań zostanie tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, z drugiej zaś ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach projektu Strategii ma charakter lokalny i ewentualne, negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie Prognozy stwierdzono, że realizacja projektu Strategii nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

4.5 Opis przewidywanych działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją zadań projektu Strategii

Zgodnie z art. 75 ust. 3 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją konkretnej inwestycji. Jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez kompensację przyrodniczą.

W odniesieniu do zidentyfikowanych oddziaływań, na obecnym etapie planowania sytuacja taka nie ma miejsca. W związku z tym nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej.

Ogólny charakter przedsięwzięć przedstawionych w projekcie „Strategii...” nie pozwala na jednoznaczną ocenę skutków środowiskowych ich realizacji, a w ślad za tym – na sformułowanie propozycji konkretnych rozwiązań łagodzących i ograniczających potencjalne skutki niekorzystne. Przy realizacji projektu „Strategii...” należy stosować wszystkie dostępne technologie, rozwiązania i zalecenia sprzyjające ochronie środowiska. Stosując odpowiednie rozwiązania można w znacznym stopniu zapobiec lub ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływania na środowisko.

Działania minimalizujące w poniższym zestawieniu przedstawiono w odniesieniu do niektórych zadań inwestycyjnych projektu „Strategii...”, które mogą spowodować negatywne oddziaływania. Natomiast w tabeli 11 przedstawiono dodatkowe działania minimalizujące w odniesieniu do danego komponentu środowiska.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

Kontynuacja działań, polegających na kompleksowej termomodernizacji budynków komunalnych oraz działania związane z rozbudową i modernizacją budynków użyteczności publicznej i infrastruktury towarzyszącej.

Działania minimalizujące:

- prowadzenie prac modernizacyjnych elewacji budynków poza sezonem rozrodu zwierząt bytujących w ich obrębie (szczególnie nietoperzy);
- tworzenie stanowisk i siedlisk zastępczych dla zwierząt podczas prowadzenia prac modernizacyjnych oraz po ich zakończeniu;
- prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów w trakcie prowadzenia prac;
- prowadzenie prac modernizacyjnych w godzinach dziennych;
- stosowanie nowoczesnego i sprawnego technicznie sprzętu o niskich parametrach emisji zanieczyszczeń i hałasu;
- zabezpieczyć materiały sypkie wykorzystywane w budownictwie przed ewentualnym pyleniem;
- przywrócenie walorów przyrodniczych terenu po jego czasowym zajęciu w wyniku prowadzonych prac budowlanych i modernizacyjnych;
- zabezpieczenie drzew w przypadku prowadzenia prac budowlanych w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz w miarę możliwości prowadzenie prac ziemnych ręcznie w obrębie systemu korzeniowego;
- wykorzystanie zabezpieczonej w czasie budowy wierzchniej warstwy gleby.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

Uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej oraz zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę.

Działania minimalizujące:

- odpowiednia lokalizacja i wariantowanie przedsięwzięć, prowadzenie sieci kanalizacyjnej poza miejscami występowania cennych siedlisk przyrodniczych oraz chronionych gatunków roślin i zwierząt;
- stosowanie materiałów budowlanych uniemożliwiających przenikanie zanieczyszczeń do wód i gleby;
- stosowanie sprawnych technicznie pojazdów w celu zminimalizowania ryzyka zanieczyszczenia powierzchni ziemi;
- minimalizacja zajętości terenu;
- ograniczenie w miarę możliwości hałasu;
- maksymalne ograniczenie usuwania drzew i krzewów;
- stosowanie wyłącznie mieszanek roślin gatunków rodzimych do obsiewania terenów przekształconych;
- zabezpieczenie drzew w przypadku prowadzenia prac budowlanych w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz w miarę możliwości prowadzenie prac ziemnych ręcznie w obrębie systemu korzeniowego;
- wykorzystanie zabezpieczonej w czasie budowy wierzchniej warstwy gleby.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

Wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Działania minimalizujące:

- wydawanie decyzji administracyjnych zgodnych z zasadami i wymaganiami ochrony środowiska;
- sprawne egzekwowanie zapisów określonych w decyzjach administracyjnych i przepisach prawnych;
- lokowanie inwestycji poza terenami przyrodniczo cennymi;
- unikanie lokalizacji przesłaniających zabytki o charakterze lokalnych dominant przestrzennych;
- miarodajny monitoring ewentualnych zmian stanu środowiska w celu podejmowania ewentualnych działań zapobiegawczych;
- odtworzenie ewentualnych strat w roślinności powstałych w trakcie prac budowlano - montażowych.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

Utworzenie zbiornika retencyjnego w Międzyrzeczu Górnym pod kątem bezpieczeństwa powodziowego.

Działania minimalizujące:

- Zbiorniki powinny być lokalizowane na terenach o relatywnie niskich walorach przyrodniczych.
- budowa urządzeń zapewniających pełną drożność zapory dla wędrówki wstępującej i zstępującej ryb oraz innych organizmów wodnych (zawsze, nie tylko w przypadku występowania gatunków ryb wędrownych, typowo dwuśrodowiskowych);
- zarządzanie gromadzeniem wody w zbiorniku zapewniające możliwość wystąpienia wiosennych zalewów doliny poniżej zbiornika (występowania okresowych „małych powodzi”) niezbędnych do rozwoju roślinności naturalnej dla dolin rzecznych, np. łągów;
- zarządzanie gromadzeniem wody w zbiorniku zapewniające odpowiedni reżim hydrologiczny w rzece poniżej zbiornika niezbędny dla rozrodu ryb i innych organizmów wodnych;
- stworzenie efektywnego systemu przenoszenia rumowiska zatrzymywanego przez zaporę do koryta rzeki poniżej zapory (tzw. „karmienie rzeki”);
- zapewnienie ciągłości rzeczno-korytarza ekologicznego dla zwierząt lądowych (zalesienie przynajmniej jednego brzegu zbiornika);
- wydzielenie strefy cofki zbiornika (wypływanie z rozwijającą się roślinnością szuwarową) jako obszaru specjalnej ochrony.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

Zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej – budowa/przebudowa/remont dróg oraz budowa ciągów pieszych i ścieżek rowerowych

Działania minimalizujące:

- prowadzenie prac budowlanych w godzinach dziennych;
- prowadzenie prac z uwzględnieniem minimalizacji zajęcia terenu;

- prowadzenie selektywnej gospodarki odpadami;
- stosowanie nowoczesnego i sprawnego technicznie sprzętu o niskich parametrach emisji zanieczyszczeń i hałasu;
- zabezpieczenie terenu budowy przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn, sprzętu budowlanego;
- przy wyborze lokalizacji należy uwzględniać walory krajobrazowe inwestowanych terenów;
- przy prowadzeniu inwestycji liniowych należy stosować urządzenia ochrony środowiska, w tym przejścia dla zwierząt.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

Rozbudowa Jasienickiej Niskoemisyjnej Strefy Ekonomicznej, jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na szczególnie korzystnych warunkach, oraz rozbudowa infrastruktury drogowej na tym terenie

Działania minimalizujące:

- prowadzenie prac budowlanych w godzinach dziennych;
- prowadzenie prac z uwzględnieniem minimalizacji zajęcia terenu;
- prowadzenie selektywnej gospodarki odpadami;
- stosowanie nowoczesnego i sprawnego technicznie sprzętu o niskich parametrach emisji zanieczyszczeń i hałasu;
- zabezpieczenie terenu budowy przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn, sprzętu budowlanego;;
- przy prowadzeniu inwestycji liniowych należy stosować urządzenia ochrony środowiska, w tym przejścia dla zwierząt.
- stosowanie wyłącznie mieszanki roślin gatunków rodzimych do obsiewania terenów przekształconych;
- zabezpieczenie drzew w przypadku prowadzenia prac budowlanych w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz w miarę możliwości prowadzenie prac ziemnych ręcznie w obrębie systemu korzeniowego; wykorzystanie zabezpieczonej w czasie budowy wierzchniej warstwy gleby.

Tabela 11: Propozycje działań minimalizujących oddziaływanie na etapie budowy i eksploatacji¹²

<i>Rodzaj komponentu objętego oddziaływaniem</i>	<i>Opis potencjalnego oddziaływania</i>	<i>Propozycja działań minimalizujących</i>
ETAP BUDOWY		
Ludzie i ich zdrowie, powietrze	<ul style="list-style-type: none"> – negatywny wpływ związany z etapem realizacji poszczególnych inwestycji wynikający ze zwiększonej emisji zanieczyszczeń i hałasu; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; 	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie prac budowlanych w godzinach dziennych, stosowanie sprzętu w dobrym stanie technicznym, – eliminowanie bezproduktywnej pracy sprzętu na jałowym biegu, oszczędne korzystanie z obszaru pod teren budowy, – zwilżanie powierzchni terenu w celu eliminacji pylenia z placu budowy; – zabezpieczenie terenu budowy przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn i sprzętu budowlanego, – mycie kół pojazdów wyjeżdżających z placu budowy; – odtworzenie pierwotnego stanu roślinności na terenach inwestycji poprzez uporządkowanie i nasadzenie nowej roślinności; – stosowanie urządzeń ochrony środowiska, m.in. przejścia dla zwierząt, – ekrany akustyczne; – podczas realizacji zamierzeń inwestycyjnych stosowanie najlepszych dostępnych technik BAT; – dokładny charakter działań minimalizujących powinien być określany w ramach poszczególnych ocen oddziaływania na środowisko na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach; – odpowiednia lokalizacja i wariantowanie przedsięwzięć; – rozwiązania lokalizacyjne pozwalające na dotrzymanie celów środowiskowych.
Zabytki	<ul style="list-style-type: none"> – potencjalny negatywny wpływ na elewacje i powierzchnie budynków wynikający z prowadzenia prac budowlanych (wibracje, emisja zanieczyszczeń) poszczególnych inwestycji w zasięgu oddziaływania na obiekty zabytkowe; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; – oddziaływanie stałe; 	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie prac budowlanych z dbałością o wartości zabytkowe obiektów w konsultacji z konserwatorem zabytków; – w przypadku natrafienia w trakcie prowadzenia prac ziemnych na obiekt mogący mieć wartość zabytkową – wstrzymanie prac i zabezpieczenie obiektu do momentu konsultacji z kierownikiem budowy i Urzędem Gminy lub konserwatorem zabytków.
Krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> – przekształcenia krajobrazu w wyniku prowadzenia prac budowlanych inwestycji (nowe obiekty); – oddziaływania bezpośrednie, krótkoterminowe, ograniczone do miejsca prowadzenia prac 	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie prac i tworzenie obszaru zabudowy z uwzględnieniem minimalizacji zajęcia terenu; – maskowanie dysharmonijnych elementów krajobrazu; – prowadzenie selektywnej gospodarki odpadami.

¹² Opracowanie własne

<p>Flora, fauna, obszary chronione, w tym Natura2000</p>	<ul style="list-style-type: none"> – utrata siedlisk cennych przyrodniczo; – zmiana warunków siedliskowych; – zniszczenie roślinności na terenie realizowanych prac; – ograniczenie możliwości migracji zwierząt, w tym przerwanie ciągłości korytarzy ichtiologicznych; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; – oddziaływania długotrwałe, częściowo odwracalne; – płoszenie organizmów żywych w trakcie prowadzenia prac budowlanych; 	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczenie powierzchni terenu przeznaczonego pod budowę; – ogradzanie placu budowy w celu ochrony przed wtargnięciem zwierząt; – dostosowanie terminu prowadzonych prac budowlanych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt (ptaków, płazów i nietoperzy) lub stworzenie siedlisk zastępczych; – lokalizowanie inwestycji poza terenami przyrodniczo cennymi, jeśli zostały takie zidentyfikowane w trakcie wyznaczania wariantów lokalizacyjnych przedsięwzięcia; – uwzględnianie zapisów zawartych w ustawie o ochronie przyrody, Planach zadań ochronnych / Planach ochrony oraz aktów prawa miejscowego dotyczącego obszarów chronionych podczas planowania i realizacji inwestycji zlokalizowanych na terenach objętych ochroną; – stosowanie wyłącznie mieszanek roślin gatunków rodzimych do obsiewania terenów przekształconych; – zabezpieczenie drzew w przypadku prowadzenia prac budowlanych w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz w miarę możliwości prowadzenie prac ziemnych ręcznie w obrębie systemu korzeniowego; – umożliwienie migracji zwierząt przy prowadzeniu inwestycji liniowych; – wyznaczenie terenów pod zagospodarowanie zieleni wokół nowych obszarów inwestycyjnych; – przestrzeganie zasady ograniczania powierzchni cennych siedlisk przyrodniczych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku prac budowlanych. Chodzi tu w szczególności o siedliska przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej; – przestrzeganie zasady ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarza ekologicznego wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płyty roślinności szuwarowej, mokradła itp.); – wprowadzenie ograniczeń czasowych wykonywania robót związane z potrzebami ochrony cennych gatunków flory i fauny na terenach zalewowych; – – zapewnienie możliwości przeniesienia rzadszych gatunków roślin i zwierząt (m.in. kijanki płazów) ze stanowisk które ulegną zniszczeniu podczas budowy na inne stanowiska w pobliżu.
<p>Powierzchnia ziemi, gleby</p>	<ul style="list-style-type: none"> – negatywny wpływ na jakość wód w fazie budowy nowych obiektów w czasie awarii maszyn budowlanych, wycieków substancji szkodliwych; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, występujące jedynie w awaryjnych sytuacjach " 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy w czasie realizacji inwestycji; – posiadanie środków pozwalających na minimalizację negatywnego wpływu na wody, powstałego na skutek awarii maszyn budowlanych. "
<p>Zasoby naturalne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – budowa nowych obiektów oraz planowane inwestycje drogowe mogą przyczynić się do wzrostu wykorzystania surowców naturalnych, w tym wody, piasku, kruszyw budowlanych – oddziaływania chwilowe, o zasięgu uzależnionym od wielkości zapotrzebowania na surowce; " 	<ul style="list-style-type: none"> – racjonalne gospodarowanie surowcami podczas prowadzenia prac budowlanych, oszczędność wody, utylizacja pozostałości po rozbiórkach obiektów budowlanych i stosowanie do wyrobu półproduktów jak największej ilości surowców z odzysku
<p>Wody</p>	<ul style="list-style-type: none"> – negatywny wpływ na jakość wód w fazie budowy nowych obiektów w czasie awarii maszyn budowlanych, wycieków substancji szkodliwych; 	<ul style="list-style-type: none"> – prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy w czasie realizacji inwestycji;

	<ul style="list-style-type: none"> – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, występujące jedynie w awaryjnych sytuacjach 	<ul style="list-style-type: none"> – posiadanie środków pozwalających na minimalizację negatywnego wpływu na wody, powstałego na skutek awarii maszyn budowlanych.
ETAP EKSPLOATACJI		
Flora, fauna, obszary chronione, w tym Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> – wzmożony ruch turystyczny na obszarach cennych przyrodniczo, co wiąże się ze zwiększoną antropopresją na cenne siedliska; – oddziaływanie stałe, o zasięgu uzależnionym od miejsca wprowadzenia ruchu turystycznego; – utrata siedlisk w związku z napełnianiem zbiornika retencyjnego; – zatrzymanie niesienia rumowiska wraz z nurtem rzeki; – ograniczenie możliwości korzystania przez ptaki z tzw. elementów habitatowych; 	<ul style="list-style-type: none"> – uwzględnienie zasady turystyki zrównoważonej; – lokalizacja ścieżek edukacyjnych i turystycznych poza stwierdzonymi siedliskami chronionymi; – ograniczenie udostępnienia turystycznego ekosystemów i obszarów przyrodniczych objętych ochroną, wrażliwych na antropopresję; – tworzenie stref ochronnych siedlisk zwierząt i roślin; – zaprojektowanie zbiornika jako zbiornika suchego, napełnianego wodą tylko w okresach większych wezbrań; – zaprojektowanie i wdrożenie do realizacji środków technicznych mających na celu niedopuszczenie do rozwoju erozji dennej na odcinku poniżej piętrzenia (w szczególności: program sterowania transportem rumowiska rzeczno uwzględniający tzw. dokarmianie rzeki, a w uzasadnionych przypadkach – również budowa progów stabilizujących koryto itp., o ile budowa i funkcjonowanie takich progów nie spowoduje dalszych strat przyrodniczych); – wykorzystanie zapory dla wywoływania wylewów na terenach doliny rzecznej powyżej piętrzenia (dotyczy to zwłaszcza zbiorników przepływowych na odcinku powyżej stopnia); – ograniczenie zmian trasy koryta rzeki poniżej zbiornika (prostowanie koryta) oraz usuwania roślinności na brzegach rzeki w celu zwiększenia przepustowości doliny rzecznej dla wód spuszcanych ze zbiornika; – obniżanie poziomu wody i odsłanianie dna zbiornika w okresach przelotów ptaków wodnych poszukujących pokarmu na dnie spuszcanych zbiorników wodnych (m.in. ptaki siewkowe). Chodzi tu przede wszystkim o okres od początku sierpnia do końca września; – pozostawianie w czaszy zbiornika tzw. elementów habitatowych (głazy i kamienie, odsypiska kamienne i żwirowe, zwalone pnie drzew, podmyte systemy korzeniowe, nawisy skarp brzegowych, gałęzie i rośliny zwisające z brzegów), stanowiących niezbędną część przestrzeni życiowej ryb i innych organizmów wodnych; – pozostawienie lub usypywanie wysp w czaszy zbiornika, wykorzystywanych jako miejsca lęgowe ptaków wodnych; – wyposażenie zapory lub stopnia we właściwie zaprojektowane urządzenia umożliwiające wędrówkę ryb (m.in. przepławki) i pozwalające zachować drożność biologiczną cieku. przyrodniczych); – wykorzystanie zapory dla wywoływania wylewów na terenach doliny rzecznej powyżej piętrzenia (dotyczy to zwłaszcza zbiorników przepływowych na odcinku powyżej stopnia); – ograniczenie zmian trasy koryta rzeki poniżej zbiornika (prostowanie koryta) oraz usuwania roślinności na brzegach rzeki w celu zwiększenia przepustowości doliny rzecznej dla wód spuszcanych ze zbiornika
Krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> – zajmowanie nowych powierzchni pod tereny rekreacyjne; – oddziaływania bezpośrednie o zasięgu i skali uzależnionej od rodzaju i zakresu inwestycji 	<ul style="list-style-type: none"> – analiza lokalizacji nowych elementów zagospodarowania pod względem wpływu na krajobraz i wybór miejsc, w których inwestycje nie zakłócą istotnie aktualnych walorów krajobrazowych i pozwolą dotrzymać wymogów ochrony krajobrazu; – wkomponowywanie nowych elementów z poszanowaniem walorów krajobrazowych

		<p><i>inwestowanych terenów;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>stosowanie zieleni izolującej, np. przy inwestycjach liniowych; w przypadku budowy ekranów akustycznych w miarę możliwości powinny być stosowane ekrany naturalne bądź półnaturalne;</i> – <i>utrzymanie porządku na terenach nowych obszarów zainwestowanych;</i> – <i>prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów w obrębie inwestowanych/nowo zagospodarowanych obszarów</i>
<p>Ludzie i ich zdrowie, powietrze, klimat</p>	<ul style="list-style-type: none"> – <i>potencjalny wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza, wzrost hałasu związany z intensyfikacją ruchu na rozbudowanych i zmodernizowanych drogach oraz w związku ze wzmożonym transportem, np. odpadów do zakładów ich zagospodarowania;</i> – <i>oddziaływanie bezpośrednie, stałe o dużym zasięgu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>intensyfikacja rozwoju komunikacji publicznej, stanowiącej konkurencję dla ruchu indywidualnego;</i> – <i>stosowanie ekranów akustycznych ograniczających emisję hałasu;</i> – <i>nasadzenia zieleni przy drogach;</i> – <i>transport odpadów poza terenami zabudowanymi.</i>

Źródło: opracowanie własne

5. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE STRATEGII

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach projektu „Strategii...” ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie w tym zakresie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Innym zagadnieniem jest proponowanie rozwiązań alternatywnych dla działań związanych z zagospodarowaniem brzegów rzeki, a także rozbudową i przebudową układu komunikacyjnego miasta, sieci kanalizacji czy rozwojem infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej. W takich przypadkach możliwe jest wskazanie alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych lub rozwiązań konstrukcyjnych i technologicznych. Działania te należy zaprojektować zgodnie z warunkami ochrony siedlisk i gatunków występujących na terenach chronionych. Należy inwestycje zaplanować w sposób niekolidujący z obszarami o istotnych walorach przyrodniczych.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych. Dlatego przy budowie i przebudowie dróg, działaniach związanych z rozwojem tras rowerowych oraz ciągów pieszych, należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.

Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać:

- warianty lokalizacji,
- warianty konstrukcyjne i technologiczne,
- warianty organizacyjne,
- wariant niezrealizowania inwestycji - tzw. wariant „0”.

Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe. Niemniej jednak, w sytuacjach braku możliwości realizacji pewnych rodzajów zadań, biorąc wszystkie „za” i „przeciw” możliwa jest rezygnacja z niektórych działań zapisanych w projekcie „Strategii...”.

W przypadku pozostałych zaproponowanych działań, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

W trakcie opracowywania niniejszej „Prognozy...” nie natrafiono na trudności wynikające z niedostatku techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

6. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PROJEKTU

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i zadań proponowanych w ramach projektu „Strategii...” konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Monitoring ten, ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 co najmniej w cyklu dwuletnim).

Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki, jak również dostępne dane są zbyt ubogie, aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia oraz wymogi UE.

Prognoza optymistyczna powstała przy założeniu, że wszystkie wymogi UE w zakresie ochrony przyrody i środowiska zostaną spełnione oraz zostanie wydatkowanych 100% nakładów zaplanowanych na realizację postanowień projektu „Strategii...”.

Prognoza realistyczna to taka, w której uwzględniono dotychczasowe tempo zmian wskaźników oraz środków jakie poniesiono na realizację postanowień dotychczasowej wersji „Strategii...”.

Prognoza pesymistyczna powstała przy założeniu, że nie uda się wydatkować 100% zaplanowanych nakładów na realizację postanowień projektu „Strategii ...”, a dotychczasowe tempo zmian wskaźników zostanie osłabione.

Ujęcie jakościowe dla elementów projektu „Strategii...”, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej. Listę tą można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące wykonania postanowień projektu „Strategii ...”.

7. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016–2025” została sporządzona zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 52 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353). Dokumentem wyjściowym do opracowania Prognozy był projekt „Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016–2025”.

Zakres opracowania niniejszego dokumentu został sporządzony zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. ustawie oraz uzgodnieniami dokonanymi z właściwymi organami: Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach i Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Katowicach.

Celem wykonania Prognozy była analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem projektu Strategii oraz określenie jego wpływu na poszczególne komponenty środowiska, a także stwierdzenie, czy w należyty sposób został uwzględniony w ocenianym dokumencie interes środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zdrowie i życie ludzi.

Omówiono zawartość projektu Strategii, jej cele i wyznaczone kierunki działań. Porównano, czy zapisy zawarte w projekcie „Strategii...” są zgodne z zapisami innych dokumentów wyższego szczebla, ustalonych na poziomie międzynarodowym, krajowym i lokalnym.

W Prognozie omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska oraz skutki gospodarcze i społeczne w przypadku braku realizacji celów zawartych w projekcie „Strategii...”. W dalszym etapie dokonano analizy przewidywanych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją zadań rozwojowych. Omówiono wpływ tych zadań na następujące elementy środowiska: różnorodność biologiczną, ludność, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, klimat, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne oraz obszary chronione. Stwierdzono, że duża część zadań wyznaczonych w projekcie „Strategii...” ma charakter bezinwestycyjny – organizacyjny, koncepcyjny, planistyczny, kontrolny lub doradczy. Przeprowadzona analiza

wpływu działań inwestycyjnych na środowisko wykazała, że nie będą one oddziaływać znacząco. Z oceny oddziaływania wpływu planowanych zadań wynika, że w prawie wszystkich przypadkach zamierzenia projektu „Strategii...” będą mieć co najmniej potencjalnie korzystny lub neutralny wpływ na poszczególne komponenty środowiska.

Należy jednak pamiętać, że realizacja wielu zadań projektu „Strategii...” wiąże się z pracami remontowo-budowlanymi i ziemnymi, które mogą być uciążliwe dla środowiska naturalnego i ludzi. Dużo zależy od etapu planowania i szczegółowego rozpoznania celowości, formy i sposobu prowadzenia inwestycji. Na etapie budowy realizacja prawie wszystkich zadań może w pewnym zakresie oddziaływać na środowisko, jednak nie powinno to być oddziaływanie znaczące. Negatywne oddziaływania, związane głównie z emisją gazów i pyłów do atmosfery oraz emisją hałasu, będą miały charakter krótkotrwały, chwilowy i nie wpłyną w znaczący sposób na pogorszenie się stanu środowiska. W pojedynczych przypadkach zmiany w środowisku będą trwałe, np. nastąpi zanik terenów zielonych w miejscach budowy nowych obiektów budowlanych. Oddziaływania te mogą być znacznie ograniczone, w zależności od poprawności wykonania projektu, trzymania się harmonogramu robót i przestrzegania podstawowych zasad dotyczących bezpieczeństwa i jakości robót budowlanych.

W prognozie przedstawiono szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji zamierzeń wytyczonych w projekcie „Strategii...” Ze względu na ogólne zapisy ocenianego dokumentu, proponowane działania minimalizujące i kompensujące oddziaływanie negatywne również mają charakter ogólny i wskazują raczej kierunki tych działań, które będą podlegać uszczegółowieniu podczas realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Z uwagi na położenie geograficzne Gminy Jasienica oraz charakter zadań przewidzianych do realizacji w ramach projektowanej „Strategii...” – nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

W Prognozie przedstawiono przewidywalną metodę analizy skutków realizacji projektu „Strategii...”, którą będzie monitoring wdrażania Strategii. Będzie się on odbywał poprzez analizę wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania. Za zarządzanie Strategią oraz za nadzorowanie wdrażania poszczególnych zadań będzie bezpośrednio odpowiadał Urząd Gminy Jasienica.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Położenie gminy Jasienica na tle Polski i województwa śląskiego	19
Rysunek 2 Podział gminy Jasienica na sołectwa.....	20
Rysunek 3: Rozkład stężeń średnich rocznych pyłu zawieszonego PM10 w 2015 r.	23
Rysunek 4: Rozkład stężeń średnich rocznych pyłu zawieszonego PM2,5 w 2015 r.	23
Rysunek 5: Rozkład stężeń średnich rocznych benzo(a)pirenu w 2015 r.	24
Rysunek 6: Obszary chronione na terenie gminy Jasienica	30
Rysunek 7: Korytarze ekologiczne na terenie gminy Jasienica	33
Rysunek 8 Lokalizacja zamierzeń względem granic gminy oraz terenów chronionych	47

SPIS TABEL

Tabela 1: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego: “ Warunki zapewniające satysfakcjonujące codzienne życie mieszkańców Gminy”	9
Tabela 2: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego: "Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa na całym terenie Gminy”	10
Tabela 3: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego; 'Tworzenie warunków dla dynamicznego rozwoju gospodarczego Gminy”	11
Tabela 4: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego: „Efektywna Ochrona Środowiska oraz zachowanie walorów przyrodniczych Gminy”	12
Tabela 5: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego: „Sport i rekreacja”	13
Tabela 6: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego: „Promocja Kultury oraz zachowanie lokalnej spuścizny kulturowej”	13
Tabela 7: Cele operacyjne i zadania celu strategicznego: „Dobry Samorząd, sprawna administracja”	14
Tabela 8: Wykaz pomników przyrody nieożywionej na terenie gminy Jasienica.....	26
Tabela 9: Wykaz pomników przyrody ożywionej na terenie gminy Jasienica	27
Tabela 10: Przewidywane znaczące oddziaływania zadań operacyjnych Strategii.....	48
Tabela 11: Propozycje działań minimalizujących oddziaływania na etapie budowy i eksploatacji.....	55

Oświadczenie
autora niniejszej Prognozy o spełnieniu wymagań,
o których mowa w art. 74a ust. 2

Agnieszka Chylak właściciel firmy Eko – Team Konsulting jako autor niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko postanowień projektu „Strategii Rozwoju Gminy Jasienica na lata 2016-2025” oświadcza, iż ukończyła studia wyższe zawodowe w kierunku Rolnictwo na Akademii Rolniczej w Krakowie uzyskując tytuł inżyniera, a także studia wyższej magisterskie uzupełniające w kierunku Agronomii na Akademii Rolniczej w Krakowie uzyskując tytuł magister inżynier, oraz studia podyplomowe w zakresie Ochrony Przyrody i Środowiska także na Akademii Rolniczej w Krakowie.

Jednocześnie oświadczam, iż posiadam doświadczenie w opracowywaniu prognoz oddziaływania na środowisko i od 2008 roku opracowałam kilkadziesiąt tego rodzaju opracowań jako autor lub współautor.

Jestem świadoma odpowiedzialność karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.